

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P318

[Total No. of Pages : 3

[4763] - 101

F.Y. B.Com.

FUNCTIONAL ENGLISH

Text Prescribed - Reflections - I

Edited by : P. Bhaskaran Nair

: Geetha Rajeevan

: G. Radhakrishna Pillai

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate marks.*

Q1) Answer any two of the following in about 100 words each. **[12]**

- a) Why do you think Mount batten felt that Gandhiji would be on par with Buddha and Christ?
- b) What does the poet urge the priest / devotees to do in 'Leave this chaunting, singing and telling of Beads'?
- c) What is the central idea of the poem "Mirror"?
- d) How did Hughie Erskine react when he learnt about Baron Hausberg?

Q2) Answer any two of the following in about 100 words each. **[12]**

- a) What were the different ways in which Nicola and Jacopo earned money?
- b) What were the effects of tsunami on Malacca town?
- c) How does uncle Podger succeed in hanging the picture.
- d) How does Shakespeare use the image of a stage to describe human life?

P.T.O.

Q3) Attempt any two of the following. **[12]**

- a) Write a paragraph on 'Uses and Misuses of cell - phone'.
- b) Write an essay on "The Importance of English in Today's World".
- c) Narrate any memorable incident in your early college days.
- d) You want to start business whereas your friend wants to join government service. Develop a dialogue between you and your friend.

Q4) Do as directed. (Any Six) **[12]**

- a) Give short forms of the following words.
 - i) examination
 - ii) information
- b) Use the following idioms in your own sentences as to bring out their meanings.
 - i) out of the way
 - ii) come through with flying colours
- c) Make one word each using the following prefixes.
 - i) un _____
 - ii) re _____
- d) Give synonyms for the following words.
 - i) small
 - ii) kind
- e) Give verb forms of the following.
 - i) growth
 - ii) needy
- f) Make adjectives from the following words.
 - i) luck
 - ii) vision
- g) Give full forms of the following.
 - i) M.S.E.B.
 - ii) P.S.I.
- h) Fill in the blanks using suitable words given in the bracket and rewrite.
 - i) _____ in the poem are difficult to understand.
(Illusions / Allusions)
 - ii) She met the _____ of the college for her admission.
(principal / principle)
- i) Construct a meaningful sentence using the following words in any order.
a key, satisfaction, to, happiness

Q5) Do as directed. (Any Six)

[12]

- a) If some wild animal comes this way _____.
(Complete the sentence appropriately)
- b) People ruined the egg - trick.
(Change the voice)
- c) He is the boy _____.
(Complete the sentence using a suitable relative clause)
- d) You will not eat the chocolate.
(Change into an imperative sentence)
- e) Krishna asked Rahul "Are you free"?.
(Change the sentence into an indirect speech)
- f) Prakash is not happy these days.
(Add a question tag)
- g) The system _____ education _____ India is not so-useful.
(Fill in the blanks with appropriate prepositions and rewrite)
- h) the king asked why did you help the enemies.
(Punctuate the sentence and rewrite)
- i) They finished their work. They left early.
(Combine the sentence using 'having' and rewrite)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P319

[4763] - 102

[Total No. of Pages : 7

F.Y. B.Com.

FINANCIAL ACCOUNTING

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator is allowed*

Q1) Objective type questions :

[5]

A) True or False (any five)

- i) Maximum loss method is also called as proportionate capital method.
- ii) Receipts and Payments Account records cash as well as credit transactions.
- iii) Accounting standard - 1 deals with valuation of inventories.
- iv) Royalty is a periodical payment made by tenant to landlord.
- v) Purchase of machinery is capital expenditure.
- vi) Any change in relations of the partners will result in the reconstitution of a partnership firm.
- vii) Del credere commission is paid to consignee for bearing the loss on account of bad debts.

B) Fill in the blanks (any five)

[5]

- i) Non Trading Organisations are engaged in _____ Activities.
(Welfare, Business, Interest)
- ii) Del - credere commission is commission paid on _____.
(Credit sales, Total sales, Cash sales)
- iii) Deficiency on account of Insolvent partner should be shared by other partners in _____ ratio on dissolution of partnership firm when Garner Vs Murray principle is applied.
(Capital, P and L, Equal)
- iv) Surplus is an excess of Royalty over _____.
(minimum rent, short working, production)

P.T.O.

- v) Amalgamation is a combination of _____ or more than two partnership firm.
(Two, One, Five)
- vi) Sale of Building is a _____ Receipt.
(Capital, Revenue, Direct)
- vii) On death of a partner balance or his capital account is transferred to his _____ Account.
(Executors Loan, Current, Personal)
- C) Write short notes (Any Two) [14]
- i) Causes of Amalgamation.
 - ii) Capital and Revenue Expenditure.
 - iii) Hire Purchase Agreement.
 - iv) Accounting standard one.

Q2) Sharad, Sanjay and Sadashiv were in partnership sharing profits and losses in the ratio of 2:1:1 respectively. They decided to dissolve the business on 31st March 2013. On which date their balance sheet is as follows. [14]

Balance Sheet as on 31st March 2013

Liabilities	Amount (Rs)	Assets	Amount (Rs)
Capital A/c		Cash in hand	2,0,000
Sharad	2,00,000	Debtors	1,80,000
Sanjay	1,10,000		
		Stock	1,70,000
Sadashiv	50,000	Plant and Machinery	1,30,000
General Reserve	40,000	Land and Building	3,10,000
Income Tax	20,000		
Creditors	2,34,000		
Bills Payable	1,56,000		
	8,10,000		8,10,000

The assets were realised piecemeal as follows.

On 10 th April 2013	-	Rs. 30,000
On 15 th May 2013	-	Rs. 4,22,000
On 15 th June 2013	-	Rs. 2,80,000

It was agreed that cash should be distributed as and when realised. Dissolution expenses were originally provided for an estimates amount of Rs.10,000. The actual expenses amounted to Rs. 6,000.

Prepare :-

- Statement showing surplus capital.
- Statement showing distribution of cash.

OR

Ajay Vijay and Sanjay were partners sharing profits and losses in the ratio of 4 : 3 : 1 respectively. On 31st March 2013 they agree to convert their business in to a Limited Company on which date the balance sheet of the firm was as follows :

Balance - Sheet as on 31st March 2013

Liabilities	Amount (Rs)	Assets	Amount (Rs)
Capital Accounts		Land and Building	1,80,000
Ajay	2,00,000	Machinery	1,20,000
Vijay	1,50,000	Debtors	1,50,000
Sanjay	1,30,000	Stock	1,30,000
Loan from Bank	40,000	Cash	20,000
Creditors	80,000		
	6,00,000		6,00,000

The company took over the following assets at the valuation stated below.

Land and Building	Rs. 2,20,000
Machinery	Rs. 1,10,000
Debtors	Rs. 1,40,000
Stock	Rs. 1,20,000
Good will	Rs. 40,000

The company also agree to take over creditors at Rs. 77,000 but not took over loan from Bank, which was paid by the partnership firm. The company paid purchase consideration as Rs. 3,36,000 in fully paid shares of Rs. 10 each of the company and the balance in cash. The expenses amounted to Rs. 5,000 which was paid by the firm. The shares received from the company were distributed to the partners in their profit sharing ratio.

Prepare :-

- a) Realisation Account.
- b) Partners Capital Account.
- c) Ltd Company Account.
- d) Shares in Ltd Company Account.
- e) Cash Account.

in the books of Partnership firm.

- Q3) A)** Ajay, Vijay and Prajay were partners in a business sharing profits and losses in the ratio of 2 : 1 : 1 respectively. Their Balance - Sheet as on 31-03-2013 were as follows : **[8]**

Balance Sheet as on 31-03 2013

Liabilities	Amount ₹s	Assets	Amount ₹s
Sundry creditors	3,000	Land and Building	6,000
General Reserve	1,600	Sundry Debtors	5,000
Capital Accounts		Stock	4,000
Ajay 6,000		Bank	5,000
Vijay 5,000			
Prajay <u>4,400</u>	15,400		
	<u>20,000</u>		<u>20,000</u>

Ajay died on 1st July 2013

- i) The partnership Deed provided that
 - a) The deceased partners share of profit upto the date of his death should be based on the average profit of the last two years profits.

b) His share of goodwill should be calculated at three years purchase of the average of the profit for the last four years profits, which were; 2010 - Rs. 16,000; 2011 - Rs. 12,000; 2012 - Rs. 8,000; 2013 - Rs. 4,000

ii) Land and Building was to be revalued at Rs. 7,000 and R.D.D was to be created at Rs. 2,000.

iii) The drawings of Ajay up to the date of his death amounted to Rs. 1,000.

iv) Interest on capital was to be allowed at 10% p.a and charged Interest on drawings Rs. 100,

Prepare Ajay's capital account showing amount payable to his executors with necessary working notes.

B) A Colliery Co.holds a Coal field on lease for a period of 15 years beginning from 1st January 2006. The terms of the lease are as follows:

i) To pay minimum rent of Rs. 32,000 p.a.

ii) Each years excess of minimum rent over actual royalties i.e shortworking can be recovered during the subsequent two years.

iii) If any year due to accident or strike the actual royalty is less than minimum rent, it is to be reduced by 25% for that year.

iv) Royalty is to be calculated at 75 paise per ton. The output was as follows.

2006 - 24,000 tons

2007 - 32,000 tons

2008 - 56,000 tons

2009 - 40.000 tons

2009 is the year of strike

Pass the necessary journal entries in the books of A Colliery Co.

[14]

Q4) From the following receipt and payment account of Sachin sports club, prepare Income and expenditure account for the year ended 31st March 2013 and the balance sheet as on that date.

Receipt and Payment Account

Receipts	₹s	Payments	₹s
To Balance b/d		By Cricket Match Exp	380
Cash	1,000	By Billiard Match Exp	120
Bank	5,500	By Sports Material	4,000
To Entrance Fees	4,200	By Furniture	2,700
To Subscriptions	15,400	By Salaries	1,500
To Sale of Furniture (Book Value -1500)	1,100	By Lighting	210
To Cricket Fees	500	By Printing & Stationery	410
To Billiard Fees	700	By 5% Govt Bond	20,000
To Locker Rent	300	By Repairs	1,500
To Donation for Books	5,000	By up - keep of Ground	700
		By Balance c/d	
		Cash	180
		Bank	2,000
	33,700		33,700

Other Information :

	As on 31 st March 2012	As on 31 st March 2013
Outstanding subscriptions	- 400	500
Outstanding Locker Rent	- 40	50
Sport Material	- 8,000	11,000
Furniture	- 5,000	6,000
Out standing salaries	- 150	220
Stock of stationary	- 90	100

OR

- A) 'Amit' of Delhi purchased 10,000 pieces of Sarees @ Rs. 100 per Saree. Out of these Sarees 6,000 were sent on consignment to 'Sumit' of Agra at a selling price of Rs. 120 per Saree. The consigner paid Rs. 3,000 for packing and freight.

'Sumit' sold 5,000 Sarees at Rs. 125 per Saree and incurred Rs. 1,000 for selling expenses and remitted Rs. 5,00,000 to Delhi on account. Sumit is entitled to a commission of 5% on total sales plus a further 20% commission on any surplus price realised over Rs. 120 per Saree.

3,000 Sarees were sold in the market at Rs. 110 per Saree. Owing to fall in the market price, the value of stock in Saree in hand is to be reduced by 10%.

Prepare consignment Account in the books of 'Amit' [10]

- B) On 1st January 2006 Sudarshan Ltd purchased a Latha machine from Ashok Ltd on Hire purchase system. The cash price of the machine was Rs. 3,00,000 Sudarshan Ltd paid Rs. 40,000 on signing of the agreement and agreed to pay balance in Five Instalments of Rs. 60,000 each payable annually on 31st December. The Ashok Ltd charged 5% interest p.a on yearly balances. Sudarshan Ltd decided to provide depreciation at 10% p.a on Reducing Balance method.

Prepare :-

- i) Lathe Machine A/C
- ii) Ashok Ltd A/C

[10]

Total No. of Questions : 5]

P320

[Total No. of Pages : 4

[4763]-103

F.Y.B.Com.

BUSINESS ECONOMICS (Micro)

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Explain the Economic and Non-economic Goals of firms. **[16]**

Q2) What is Demand Estimation? Explain the methods of Demand Estimation. **[16]**

OR

Critically examine the law of variable proportions.

Q3) Answer in brief: **[16]**

- a) Explain the Loanable funds theory of Interest.
- b) State concepts of Total Revenue (TR) Average Revenue (AR) and Marginal Revenue (MR).

OR

Answer in brief: **[16]**

- a) Explain modern theory of rent.
- b) State the features of oligopoly.

P.T.O.

Q4) What are the features of perfect competition? Explain short run and long run equilibrium of firm under perfect competition. **[16]**

Q5) Write short notes : (Any two) **[16]**

- a) Risk and uncertainty Bearing Theory of Profit.
- b) Collective BARGAINING.
- c) Ricardian Theory of Rent.
- d) Break - Even Point.

Total No. of Questions : 5]

P320

[4763]-103
F.Y. B.Com
BUSINESS ECONOMICS (Micro)
(2008 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यकता असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्यवसाय संस्थेची आर्थिक आणि आर्थिकेतर ध्येये स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) मागणीचा अंदाज म्हणजे काय? मागणी अंदाजाच्या पद्धती स्पष्ट करा. [16]

किंवा

बदलत्या प्रमाणाच्या नियमाचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [16]

अ) व्याजाचा कर्जाऊ रकमांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती व सीमांत प्राप्तीच्या संकल्पना सांगा.

किंवा

थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[16]

अ) खंडाचा आधुनिक सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) अल्पविक्रेता धिकाराची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 4) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? उद्योग संस्थेचा पूर्ण स्पर्धेतील अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [16]

अ) नफ्याचा धोका व अनिश्चितता सिद्धांत

ब) सामुदायिक सौदाशक्ती

क) रिकार्डोचा खंडविषयक सिद्धांत

ड) समविच्छेदन बिंदू

Total No. of Questions : 7]

SEAT No. :

P321

[Total No. of Pages : 8

[4763]-104
F.Y. B.Com.
MATHEMATICS AND STATISTICS
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator and statistical table is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meaning.*
- 5) *Both the sections should be written in same answer book.*

SECTION - I

Q1) Attempt any four of the following : **[8]**

- a) Explain the term stock exchange.
- b) If $f(x) = 3x^2 + 5x + 5$ then find $f'(3)$.
- c) What will be the simple interest on Rs. 10,000 for 4 years at 8% p.a?
- d) Shade the region
 $4x + 5y \leq 20$
- e) If matrix $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$ then find $8A$.
- f) Explain the Cartesian product of two sets.

Q2) Attempt any three of the following : **[15]**

- a) A man invested Rs. 12648 at Rs. 124 and earn a dividend of Rs. 1122.
Find the rate of dividend?
- b) If $Y = 18x^4 - 4x^2 + 24$ then find $\frac{dy}{dx}$
- c) If matrix $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 5 \\ 3 & 5 & 6 \end{bmatrix}$ then find A^{-1} .

P.T.O.

- d) Solve the following L.P.P. by graphical method :

$$\text{Minimize } z = 3x + 4y$$

Subject to

$$4x + 2y \leq 80$$

$$2x + 5y \leq 180$$

$$x, y, \geq, 0$$

- e) Discuss the continuity at $x = 3$ of the following function

$$f(x) = x^2 + 1, \quad 0 \leq x \leq 3$$

$$= 3x + 1, \quad 3 \leq x \leq 6$$

Q3) Attempt any three of the following : **[15]**

- a) Find the amount at the end of 2 years of a sum of Rs. 5000 at 8% p.a compounded quartely?
- b) What is the EMI of a loan of Rs 1,00,000 is repaid in 5 years. If the rate of interest is 8% p.a. on the outstanding amount at the beginning of each year?

- c) Differentiate with $\frac{dy}{dx}$

i) If $y = x^2 \cdot \log x$

ii) If $y = e^x (x^2 + 1)$

- d) A manufacturer produces bicycle and tricycle each of which must be processed through two machines 'A' and 'B'. Machine 'A' has maximum of 120 Hours available and machine 'B' has maximum of 180 hours available manufacturing of tricycle requires 6 hours on machine 'A' and 3 hours on machine 'B'. While a bicycle requires 4 hours on machine 'A' and 10 hours on machine 'B'. If profits are Rs. 45 for a tricycle and Rs.65 for a bicycle formulate the above problem as a LPP.

- e) Solve the system of linear equations :

$$3x + 2y = 6$$

$$5x + 4y = -11$$

Using matrix inverse method.

SECTION - II

Q4) Attempt any two of the following : **[4]**

- a) Find range and coefficient of range for the following data :
21, 25, 26, 28, 29, 45, 60, 70
- b) Explain the term :
 - i) Constant
 - ii) Class - limits
- c) Calculate mean and mode for the following data:
12, 15, 16, 17, 20, 10, 10, 16, 18, 10
- d) Explain inclusive classification with illustration.

Q5) Attempt any three of the following : **[15]**

- a) What are the problems in the construction of INDEX NUMBER.
- b) Frequency distribution is given below :

Weight (<i>lb</i>)	100-110	110-120	120-130	130-140	140 & above
No.of Students	7	15	18	20	12

Answer the following questions :

- i) State the type of classification
 - ii) State open end class
 - iii) Class - width of third class
 - iv) Class - mark of second class
 - v) How many students having weight greater than or equal to 130 *lb*.
- c) Calculate the mode for the following frequency distribution :

Class	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
Frequency	5	8	12	15	6	4

- d) What are the requirements of good measure of central tendency?
- e) Calculate the standard deviation for the following data:
15, 18, 10, 20, 12

Q6) Attempt any three of the following:

[15]

- a) What are the advantages of sampling method over census method?
- b) A set of 20 values arithmetic mean 10. Find the arithmetic mean if:
 - i) each value is doubled
 - ii) each value is increased by 2
 - iii) each value is decreased by 5
 - iv) each value is increased by 2 and then doubled.
 - v) each value is doubled and then increased by 5
- c) Explain the scope of statistics in management sciences.
- d) From the data given below, which batsman is more consistent?

Batsman	A	B
Mean	86	105
S.D.	8	15

- e) Distinguish between correlation and regression analysis?

Q7) Attempt any one of the following :

[8]

- a) Calculate Karl Pearsons correlation coefficient for the following data:

Sales	18	16	13	12	25	20	23	22	12	26
Advertisement	25	22	20	15	30	26	28	26	10	31

- b) i) The following results were obtained from records of age (x) and blood pressure (y) of a group of 10 women :

	x	y
Mean	55	140
Variance	130	160

Correlation coefficient is 0.84. Estimate the blood pressure of a women, whose age is 40 years.

- ii) Draw the less than ogive curve for the following data:

Class	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
Frequency	5	15	22	18	10

Also locate the median from it.

Total No. of Questions : 7]

P321

[4763]-104
F.Y. B.Com.
MATHEMATICS AND STATISTICS
(2008 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

विभाग - I

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही चार सोडवा [8]

- अ) स्पष्ट करा : स्टॉक एक्सचेंज.
ब) जर $f(x) = 3x^2 + 5x + 5$ तर $f(3)$ काढा.
क) द. सा. द. शे. 8% दराने 4 वर्षासाठी रू 10,000/- ला सरळव्याज काढा.
ड) खालील असमिकरणासाठी भाग छायांकीत करा :
 $4x + 5y \leq 20$
इ) जर सारणी $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$ तर $8A$ काढा.
फ) दोन संचासाठी कार्टेशियन प्रॉडक्ट स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा [15]

- अ) एका व्यक्तीने रू 124 दराने रू 12648 गुंतविले आणि रू 1122 लाभांश मिळाला असेल तर परताव्याचा दर काय असेल?
ब) जर $Y = 18x^4 - 4x^2 + 24$ तर $\frac{dy}{dx}$ काढा.

क) खालील सारणीचा सारणी वेस्थ काढा. $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 5 \\ 3 & 5 & 6 \end{bmatrix}$

ड) खालील एल. पी. पी आलेख पद्धतीने सोडवा
कमीत कमी $z = 3x + 4y$

जेव्हा,

$$4x + 2y \leq 80$$

$$2x + 5y \leq 180$$

$$x, y, \geq, 0$$

इ) खालील फलासाठी $x = 3$ या किमतीला सातत्य पडताळा

$$f(x) = x^2 + 1, \quad 0 \leq x \leq 3$$

$$= 3x + 1, \quad 3 \leq x \leq 6$$

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा :

[15]

अ) द. सा. द. शे. 8% दराने 2 वर्षासाठी रू 5000 ला रक्कम काढा जेव्हा चतुर्थ पद्धत असेल त्यावेळी.

ब) रू 1,00,000 पाच वर्षे कालावधीसाठी कर्जावू घेतले. जर व्याज आकारणी प्रत्येक वर्षारभीच्या शिल्लकीवर केली जात असेल व व्याजाचा दर 8% असेल तर मासिक हप्ता कीती असेल ते काढा.

क) खालील साठी $\frac{dy}{dx}$ काढा.

i) जर $y = x^2 \cdot \log x$

ii) जर $y = e^x (x^2 + 1)$

ड) एक व्यावसायिक दोन चाकी सायकल व तीनचाकी सायकल तयार करण्यासाठी दोन यंत्रे 'A' व 'B' चा वापर केला जातो. यंत्र 'A' जास्तीत जास्त 120 तास व यंत्र 'B' 180 तास उपलब्ध आहेत. एक दोन चाकी सायकल तयार करण्यासाठी 4 तास यंत्र 'A' व 10 तास यंत्र 'B' वरती कामकरावे लागते. तशाच प्रकारे एक तीन चाकी सायकल तयार करण्यासाठी यंत्र A वर 6 तास काम करावे लागते व 3 तास यंत्र 'B' वर काम करावे लागते. तीन चाकी सायकल वर रू 45 व दोन चाकी सायकल वर रू 65 कायदा होत असेल तर जास्तीत जास्त कायदा होण्यासाठी रेषीय बंधनयुक्त (LPP) तयार करा.

इ) सारणीव्यस्त पद्धतीने खालील समिकरणे सोडवा

$$3x + 2y = 6$$

$$5x + 4y = -11$$

विभाग - II

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : [4]

- अ) खालील माहितीसाठी आवाका व आवाक्याचा सहगुणक काढा :
21, 25, 26, 28, 29, 45, 60, 70
- ब) स्पष्ट करा :
i) स्थिर
ii) वर्ग - मर्यादा
- क) खालील सारणीसाठी मध्य व बहुलक काढा :
12, 15, 16, 17, 20, 10, 10, 16, 18, 10
- ड) सामाविष्ट वर्गीकरण पद्धत उदाहरणासहीत स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा : [15]

- अ) निर्देशांक तयार करताना कोणकोणत्या अडचणी येतात त्या सविस्तर लिहा.
ब) पुढील वारंवारिता सारणीवरून, खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

वजन (lb)	100-110	110-120	120-130	130-140	140-पेक्षा जास्त
विद्यार्थी संख्या	7	15	18	20	12

- i) वर्गीकरणाचा प्रकार सांगा
ii) खुला वर्ग सांगा
iii) तिसऱ्या वर्गाचा वर्गांतर काढा
iv) दुसऱ्या वर्गाचा वर्ग - मध्य काढा
v) 130 lb पेक्षा जास्त वजन असणारे विद्यार्थी संख्या किती
- क) पुढील वारंवारिता विभागणीवरून बहुलक काढा

वर्ग	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
वारंवारता	5	8	12	15	6	4

- ड) केंद्रिय प्रवृत्ती चांगली असण्यासाठीची गुणधर्म लिहा.
इ) खालील माहितीसाठी प्रमाणित विचलन काढा :
15, 18, 10, 20, 12

प्रश्न 6) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा

[15]

- अ) सेन्सस पद्धतीपेक्षा नमुना पद्धत चे जास्तीचे फायदे लिहा.
- ब) 20 निरीक्षणाचा मध्य 10 आहे. खालील साठी मध्य काढा
- प्रत्येक निरीक्षण दोन पट केले असेल तर
 - प्रत्येक निरीक्षण 2 ने वाढविले तर
 - प्रत्येक निरीक्षण 5 ने कमी केले तर
 - प्रत्येक निरीक्षण 2 ने वाढविले व दोनपट केले तर
 - प्रत्येक निरीक्षण दोनपट केले व 5 ने वाढविले तर
- क) संख्याशास्त्राचे महत्व “व्यवस्थापन शास्त्र” यामध्ये कशा प्रकारे आहे ते स्पष्ट करा.
- ड) खालील माहितीसाठी कोणता Batsman चांगला आहे ते लिहा.

बॅट्समन	अ	ब
मध्य	86	105
प्रमाणित विचलन	8	15

- इ) सहसंबंध व प्रतिगमन यामधील फरक लिहा.

प्रश्न 7) खालीलपैकी एक सोडवा :

[8]

- अ) खालील सारणीसाठी कार्ल पीअरसनचा सहसंबंध काढा :

विक्री	18	16	13	12	25	20	23	22	12	26
जाहिरात	25	22	20	15	30	26	28	26	10	31

- ब) i) 10 महिलांचे वय (x) व रक्तदाब (y) खालील प्रमाणे आहे.

	x	y
मध्य	55	140
प्रमाणित विचलन	130	160

वय व रक्तदाबामधील सहसंबंध 0.84 आहे महिलेचे वय 40 वर्षे असल्यास रक्तदाब काय असेले ते काढा

- ii) खाली दिलेल्या सारणीवरून कमी साठी ओगीव कर्व काढा

वर्ग	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
वारंवारता	5	15	22	18	10

तसेच आलेखावरून मध्यमा काढा

Total No. of Questions : 6]

P 322

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 105

F.Y. B.Com.

COMPUTER CONCEPTS AND PROGRAMMING

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Both sections should be written in the same answer - book.*

SECTION - I

Q1) Attempt any four of the following.

[8]

- a) What is WWW?
- b) Explain DVD?
- c) What is cell reference in excel?
- d) Define anti - virus?
- e) Give any four websites which are related to commerce?
- f) Give any two example of search engine?

Q2) Attempt any four of the following

[16]

- a) Explain structure of computers?
- b) Explain features of MS - Windows?
- c) Explain character formating tools in MS - Word?
- d) Explain term web browser and websites?
- e) Explain types of e-commerce?
- f) Explain how to prevent from virus attacks?

P.T.O.

- Q3)** Attempt any four of the following. **[16]**
- a) Explain generation of computer?
 - b) Explain types of softwares?
 - c) Explain any four Arithmetic function in MS - Excel?
 - d) Explain e-commerce trade cycle with diagram?
 - e) Explain any two output devices?
 - f) Explain advantages of Internet?

SECTION - II

- Q4)** Attempt any four of the following **[8]**
- a) Define capital account?
 - b) List important keys used in tally?
 - c) What is invoice entry?
 - d) How to create sales order in tally?
 - e) What is mean by book - keeping?
 - f) Define asset and liabilities?

- Q5)** Attempt any four of the following **[16]**
- a) Explain application of tally and its uses?
 - b) What is balance sheet? Explain steps for creating Balance Sheet in Tally?
 - c) How to classify Debtors?
 - d) How to create Alter and Modify a company in tally?
 - e) Define trial balance in detail.
 - f) Explain view order position in tally?

- Q6)** Attempt any four of the following **[16]**
- a) How to create journal voucher for TDS?
 - b) Explain chart of account?
 - c) How to create purchase order in tally? Explain
 - d) Explain opening two account of the same party
 - e) Explain Trading Account and profit and loss account in tally?
 - f) Write different types of voucher entries?

Total No. of Questions : 6]

P 322

[4763] - 105

F.Y. B.Com.

COMPUTER CONCEPTS AND PROGRAMMING

(2008 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावीत.

विभाग - I

प्र.1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा

[8]

- अ) WWW म्हणजे काय ?
- ब) DVD ची संज्ञा स्पष्ट करा ?
- क) Excel मध्ये Cell Reference म्हणजे काय ?
- ड) Anti-virus ची संज्ञा स्पष्ट करा ?
- इ) Commerce संदर्भातील कोणत्याही चार वेब साईटची नावे द्या ?
- फ) Search engine चे कोणतेही दोन उदाहरण द्या ?

प्र.2) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[16]

- अ) संगणकाचा आराखडा स्पष्ट करा ?
- ब) MS - Windows ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा ?
- क) MS - Word मधील Character formatting tools स्पष्ट करा ?
- ड) Web Browser आणि Websites ची संज्ञा स्पष्ट करा.
- इ) E - Commerce चे प्रकार स्पष्ट करा ?
- फ) Virus attacks पासून कश्या प्रकारे संरक्षण करावे स्पष्ट करा.

- प्र.3) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [16]
- अ) संगणकाच्या पिढ्या स्पष्ट करा?
 - ब) Softwares चे प्रकार स्पष्ट करा?
 - क) MS-Excel मधील कोणतेही चार Arithmetic Function स्पष्ट करा?
 - ड) E - Commerce Trade Cycle आकृतीसह स्पष्ट करा?
 - इ) कोणतेही दोन Output Devices स्पष्ट करा?
 - फ) Internet चे फायदे सांगा?

विभाग - II

- प्र.4) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [8]
- अ) Capital Account ची संज्ञा लिहा?
 - ब) Tally मध्ये वापरल्या जानाऱ्या महत्वाच्या key ची यादी द्या?
 - क) Invoice Entry म्हणजे काय?
 - ड) Tally मध्ये Sales Order कश्याप्रकारे तयार करतात?
 - इ) Book - keeping म्हणजे काय?
 - फ) Asset आणि Liabilities ची संज्ञा द्या?

- प्र.5) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [16]
- अ) टॅली या संगणक प्रणालीचे कार्य व उपयुक्तता स्पष्ट करा?
 - ब) Balance sheet म्हणजे काय? Tally मध्ये Balance sheet तयार करण्याचे टप्पे स्पष्ट करा?
 - क) Debtors चे वर्गीकरण कसे करतात ते लिहा?
 - ड) Tally मध्ये कश्याप्रकारे कंपनी Create, Alter आणि Modify केली जाते?
 - इ) Trial balance सविस्तर स्पष्ट करा?
 - फ) Tally मधील View order position स्पष्ट करा?

- प्र.6) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [16]
- अ) TDS साठी Journal voucher कश्याप्रकारे तयार केले जाते?
 - ब) Chart of Account चे विवरण लिहा?
 - क) Tally मध्ये Purchase order कश्याप्रकारे तयार केली जाते ते स्पष्ट करा?
 - ड) एकाच Party चे दोन Account कश्याप्रकारे उघडतात ते स्पष्ट करा.
 - इ) Tally मधील Trading Account आणि Profit आणि Loss Account स्पष्ट करा?
 - फ) Voucher entries चे वेगळेगळे प्रकार लिहा?

Total No. of Questions : 4]

P323

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 106

F.Y.B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) Use of map stencils is allowed.*

Q1) Answer the following upto 20 words each (any ten)

[20]

- i) Mention any two approaches of commercial Geography.
- ii) Name any two primary Economic activities.
- iii) What is meant by Environment?
- iv) State any two names of trees in Monsoon Forest.
- v) What is shifting cultivation?
- vi) What is optimum population?
- vii) State any two Industrial regions in India.
- viii) State any two disadvantages of water way transportation.
- ix) Define 'Trade'
- x) What is Tourism?
- xi) State any two products are exported by India.
- xii) State any two types of graphs.
- xiii) State any two advantages of dot method.

P.T.O.

Q2) Answer the following upto 50 words each : (any two)

[10]

- i) Determinism.
- ii) Under - population.
- iii) Industrial regions in India.
- iv) Tourist centers in India.

Q3) Answer the following upto 150 words each : (any two)

[20]

- i) Explain the factors of cultural environment.
- ii) Give the Geographical account of monsoon forest.
- iii) Explain Weber's theory of Industrial location.
- iv) Explain the Iron and steel industry in India.

Q4) Answer the following upto 300 words each (any two)

[30]

- i) Explain the nature and scope of commercial Geography.
- ii) Explain the characteristics of Indian population.
- iii) Explain the factors affecting on trade.
- iv) Give an account of tourist Industry in India.

Total No. of Questions : 4]

P323

[4763] - 106

F.Y. B.Com

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2008 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- 3) नकाशा स्टॅन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा)

[20]

- i) व्यापारी भूगोलाच्या कोणत्याही दोन अभ्यास पध्दती नमूद करा.
- ii) प्राथमिक श्रेणीच्या कोणत्याही दोन आर्थिक व्यवसायांची नावे लिहा.
- iii) पर्यावरण म्हणजे काय ?
- iv) मोसमी अरण्यांतील कोणतेही दोन वृक्षांची नावे लिहा.
- v) स्थलांतरीत शेती म्हणजे काय ?
- vi) पर्याप्त लोकसंख्या म्हणजे काय ?
- vii) भारतातील कोणत्याही दोन औद्योगिक प्रदेशांची नावे लिहा.
- viii) जल वाहतुकीचे कोणतेही दोन तोटे सांगा.
- ix) व्यापाराची व्याख्या लिहा.
- x) पर्यटन म्हणजे काय ?
- xi) भारतातून निर्यात होणारी कोणतेही दोन उत्पादने सांगा.
- xii) आलेखाचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
- xiii) टिंब पध्दतीचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.

- प्र.2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]
- निसर्गवाद
 - न्यूनतम लोकसंख्या
 - भारतातील औद्योगिक विभाग
 - भारतातील पर्यटन स्थळे

- प्र.3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]
- सांस्कृतिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
 - मान्सून वनांचा भौगोलिक वृत्तांत लिहा.
 - उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा वेबरचा सिध्दान्त स्पष्ट करा.
 - भारतातील लोहपोलाद उद्योगाचा वृत्तांत स्पष्ट करा.

- प्र.4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [30]
- व्यापारी भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - व्यापारावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - भारतातील पर्यटन उद्योगाचा वृत्तांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

P324

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 107
F.Y.B.Com.
CO-OPERATION
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full Marks.*

Q1) What is Co-Operation? Explain the basic principles of Co-Operation. **[16]**

Q2) State the recommendations of machlegan committee. Evaluate its impact on Co-Operative movement in India. **[16]**

OR

State the types of credit and non credit cooperatives.

Q3) a) Explain the importance of Bye-laws in co-operatives. **[8]**

b) State the meaning and role of promoter in formation of co-operative societies. **[8]**

OR

a) State the registration procedure of co-operative societies.

b) State the promotion procedure of co-operative societies.

Q4) Explain the power and duties of registrar regarding registration of co-operative societies. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Types of amendments of bye - laws

b) Role of co-operative registrar

c) Various laws relating to primary agricultural credit co-operative society.

d) Formation of co-operative societies

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P324

[4763] - 107

F.Y.B.Com.

सहकार

(2008 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) सहकार म्हणजे काय? सहकाराची मूलतत्वे स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) मॅक्लेगन समितीच्या शिफारशी सांगा. भारतातील सहकारी चळवळीवरील त्याच्या प्रभावाचे मूल्यमापन करा. [16]

किंवा

पत आणि बिगरपत सहकारी संस्थांचे प्रकार सांगा.

प्र.3) अ) उपविधिचे सहकारी संस्थामधील महत्व स्पष्ट करा. [8]

ब) प्रवर्तक म्हणजे काय आणि त्याची सहकारी संस्थेच्या प्रवर्तनातील भूमिका सांगा. [8]

किंवा

अ) सहकारी संस्थेची नोंदणीची पध्दती सांगा.

ब) सहकारी संस्थेची प्रवर्तन पध्दती सांगा.

प्र.4) सहकारी संस्थाच्या नोंदणीसंदर्भात निबंधकाचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) [16]

अ) उपविधी बदलाचे प्रकार

ब) सहकारी निबंधकाची भूमिका

क) प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्थे संदर्भातील विविध कायदे

ड) सहकारी संस्थेची स्थापना

Total No. of Questions : 4]

P325

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 108

F.Y. B.Com

DEFENCE BUDGETING, - FINANCE AND MANAGEMENT

Defence Organisation and Management in India

(2008 Pattern) (Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each : (any ten)

[20]

- i) What do you mean by military industrial complex?
- ii) State the meaning of defence principles.
- iii) Define counter intelligence.
- iv) Define logistics management.
- v) What do you mean by perspectives strategy?
- vi) Define 'Sea power'.
- vii) Write any two relationship between parliament and armed forces.
- viii) Write any two limitations of the Air - power.
- ix) What are the functions of administrative services of Indian Army?
- x) Write any two functions of Home Guards.
- xi) State any two power of the president in relation to the Armed Forces.
- xii) Write any two limitations of artillery.
- xiii) State the meaning of mobilization of defence forces.

P.T.O.

Q2) Answer in 50 words each : (any two) **[10]**

- i) Explain the organisation of Naval Commands.
- ii) Discuss the functions of civil defence.
- iii) Explain the role of intelligence in national security.

Q3) Answer in 150 words each : (any two) **[20]**

- i) Explain the modernization programme of Indian Army after independence.
- ii) Discuss the higher defence organisation in India
- iii) Explain the functions of Border Security Forces.

Q4) Answer in 300 words each : (any two) **[30]**

- i) Explain the various types of Air - Crafts in Indian Air - Force.
- ii) Discuss the characteristics role and limitations of signal corps.
- iii) Write a note on organisation and functions of ministry of defence.

Total No. of Questions : 4]

P325

[4763] - 108

F.Y. B.Com.

डिफेन्स बजेटिंग फायनान्स अँड मॅनेजमेन्ट
डिफेन्स ऑर्गनायजेशन अँड मॅनेजमेन्ट इन इण्डीया
(2008 Pattern) (Paper I)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) 20 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दहा)

[20]

- i) मिलिटरी इन्डस्ट्रीयल कॉम्प्लेक्स म्हणजे काय ?
- ii) संरक्षणाची तत्वे अर्थ लिहा.
- iii) “काउन्टर इन्टीलीजन्स” व्याख्या द्या.
- iv) “पुरवठा व्यवस्थापन” व्याख्या द्या
- v) प्रसपेक्टीव्ह स्ट्रॅटेजी म्हणजे काय ?
- vi) ‘सागरी सामर्थ्य’ व्याख्या द्या.
- vii) संसद आणि सशस्त्र सेनादले यातील संबधाविषयी दोन मुद्दे नमूद करा.
- viii) हवाई सामर्थ्याच्या दोन मर्यादा लिहा.
- ix) भारतीय स्थळसेनेच्या प्रशासकीय सेवेविषयी दोन कार्ये नमूद करा.
- x) होम गार्डसचे दोन कार्ये लिहा.
- xi) सशस्त्र सेनादलासंबंधी राष्ट्रपतीच्या आधिकारापैकी कोणतेही दोन आधिकार नमूद करा.
- xii) तोफखाण्याच्या दोन मर्यादा लिहा.
- xiii) “संरक्षणदलांची गतिमानता” अर्थ लिहा.

- प्र.2) 50 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [10]
- नाबिकदलाच्या कमान्डसचे संघटन स्पष्ट करा.
 - नागरी संरक्षणाच्या कार्याबांबत चर्चा करा.
 - राष्ट्रीय सुरक्षतेत इन्टीलीजन्सची भुमिका स्पष्ट करा.
- प्र.3) 150 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [20]
- स्वातंत्र्यानंतरच्या भारतीय भुदलाच्या आधुनिकीकरणाचा कार्यक्रम स्पष्ट करा.
 - भारतातील उच्चस्तरीय संरक्षण संघटनाविषयी चर्चा करा.
 - सीमा सुरक्षादलाचे कार्ये स्पष्ट करा.
- प्र.4) 300 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [30]
- भारतीय हवाईदलातील विविध विमानाविषयी माहिती स्पष्ट करा.
 - सिग्नल क्राॅप्सची वैशिष्ट्ये, भुमिका आणि मर्यादाविषयी चर्चा करा.
 - संरक्षण मंत्रालयाचे संघटन आणि कार्ये यावर टिपण लिहा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P326

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 109

F.Y.B.Com.

BANKING AND FINANCE

Fundamentals of Banking

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the meaning of Bank. State the evaluation of Banking. **[16]**

Q2) Explain the secondary functions of Bank. **[16]**

OR

Explain the methods of electronic funds transfer.

Q3) a) Explain the importance of technology in Bank. **[8]**

b) Explain the importance and need of K.Y.C. norms. **[8]**

OR

a) Explain the features of negotiable instrument.

b) Explain the limitations of multiple credit creation.

Q4) What is EndOrsement? Explain kinds of endorsement. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Bank Sefty and liguidity

b) Types of Crossing

c) Core Banking

d) Balance - Sheet of Commercial Bank.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P326

[4763] - 109

F.Y.B.Com.

बँक व्यवसाय आणि वित्तपुरवठा

(बँक व्यवसायाची मूलतत्वे)

(2008 पॅटर्न)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्र.1 'बँक' अर्थ स्पष्ट करा. बँक व्यवसायाची उत्क्रांती सांगा. [16]

प्र.2 बँकेची दुय्यम कार्ये स्पष्ट करा. [16]

किंवा

इलेक्ट्रॉनिक निधी हस्तांतराच्या पध्दती स्पष्ट करा.

प्र.3 अ) बँकेमधील तंत्रज्ञानाचे महत्व स्पष्ट करा. [8]

ब) के.वाय.सी (K.Y.C.) प्रमाणके महत्व व गरज स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) चलनक्षम पत्राची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

ब) बँकेच्या बहुविध पत्र निर्मितीच्या मर्यादा स्पष्ट करा.

प्र.4 पृष्ठांकन म्हणजे काय? पृष्ठांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [16]

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) बँक सुरक्षितता आणि लाभप्रदता

ब) रेखांकनाचे प्रकार

क) कोअर बँकींग

ड) व्यापारी बँकेचा ताळेबंद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P327

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 110

F.Y.B.Com.

MANAGERIAL ECONOMICS

(2008 Pattern) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the Right indicate full Marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Explain characteristics and scope of Managerial Economics. **[16]**

Q2) What is elasticity of Demand? Explain the types of Elasticity of Demand. **[16]**

OR

Explain methods of Demand Forecasting.

Q3) a) Explain concept of Average Rate of Returns. **[8]**

b) Explain usefulness of Capital Budgeting. **[8]**

OR

a) Explain objectives of pricing practices.

b) State usefulness of short run cost analysis in business.

Q4) What are MNCs? Explain the role played by MNCs in development of Indian Economy. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Investment for replacement

b) Variable Cost

c) Limitations of cost benefit analysis

d) Modernisation and investment decisions

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P327

[4763] - 110

F.Y.B.Com.

व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र

(2008 Pattern) (Theory)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राची वैशिष्ट्ये आणि व्याप्ती विशद करा. [16]

प्र.2) मागणीची लवचिकता म्हणजे काय? मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार विशद करा. [16]
किंवा

मागणी पुर्वअंदाज पध्दती विशद करा.

प्र.3) अ) सरासरी परतावा दर संकल्पना स्पष्ट करा. [8]

ब) भांडवलाच्या अंदाजाची उपयुक्तता स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) किंमत निर्धारणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

ब) व्यावसायातील अल्पकालीन खर्च विश्लेषणाची उपयुक्तता सांगा.

प्र.4) बहुराष्ट्रीय महामंडळ म्हणजे काय? भारतीय अर्थव्यवस्थेतील विकासामधील बहुराष्ट्रीय महामंडळाची भूमिका विशद करा. [16]

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) बदलासाठी गुंतवणुक

ब) बदलता खर्च

क) खर्च लाभ विश्लेषणाच्या मर्यादा

ड) आधुनिकीकरण आणि गुंतवणुक निर्णय

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P328

[4763] - 111

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com.

**OFFICE MANAGEMENT AND SECRETARIAL PROCEDURES
(2008 Pattern)**

[Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the importance of Office Layout. Explain in detail the principles of Office Layout. **[16]**

Q2) Define the term 'Office System'. Explain the characteristics and importance of an Office System. **[16]**

OR

What do you mean by filing? Explain in detail various methods of filing.

- Q3)** a) Explain the barriers of effective communication. **[8]**
b) What is 'Office Forms'? Explain the objectives & advantages of Office Forms. **[8]**

OR

- a) Draft a notice and agenda of Annual General Meeting.
- b) Explain the importance of computerisation of office activities.

Q4) What is 'Recruitment'? Explain the Internal and External sources of Recruitment of Employees. **[16]**

Q5) Write notes (Any Two): **[16]**

- a) Advantages of Office Automation.
- b) Role & duties of Secretary.
- c) Contents of Office Manual.
- d) Importance of Public Relations.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P328

[4763] - 111

F.Y. B.Com.

OFFICE MANAGEMENT AND SECRETARIAL PROCEDURES

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कार्यालय रचनेचे महत्व सांगा. कार्यालयीन रचनेची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) 'कार्यालयीन कार्यपद्धती' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. कार्यालयीन कार्यपद्धतीचे वैशिष्ट्ये आणि महत्व स्पष्ट करा. [16]

किंवा

नस्तिकरण म्हणजे काय? नस्तिकरणाच्या विविध पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) प्रभावी संदेशवहनाचे अडथळे स्पष्ट करा. [8]

ब) 'कार्यालयीन प्रपत्रे' म्हणजे काय? कार्यालयीन प्रपत्रांची उद्दिष्टे आणि फायदे स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना व कार्यक्रमपत्रिका तयार करा.

ब) कार्यालयीन कामकाजाच्या संगणिकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'कर्मचारी भरती' म्हणजे काय? कर्मचारी भरतीचे अंतर्गत व बाह्य मार्ग स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) कार्यालय स्वयंचलीकरणाचे फायदे

ब) सचिवाची भूमिका आणि कर्तव्ये

क) कार्यालय माहिती पुस्तिकेतील घटक

ड) जनसंपर्काचे महत्व

२२२२

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P329

[4763] - 112

[Total No. of Pages : 1

F.Y.B.Com

ESSENTIAL OF E-COMMERCE

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*
- 3) *Give illustrations wherever necessary.*

Q1) Define e-commerce. Explain different types of e-commerce. **[16]**

Q2) What is e-payment. Explain functioning of debit card and credit cards. **[16]**

OR

What is internet security? Explain briefly maintaining secure information?

Q3) a) Explain marketing issues in e-marketing. **[8]**

b) Explain following terms :- **[8]**

- i) e-trading
- ii) e-banking

OR

a) Explain on-line booking procedure of airlines.

b) Explain following terms :-

- i) e-stock trading
- ii) Direct marketing

Q4) Explain problems and opportunities in e-commerce in India? **[16]**

Q5) Write short notes (Any Two) **[16]**

- a) E-mail
- b) Domain Name System
- c) Encryption
- d) One-to-one marketing

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P330

[4763] - 113

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com

**CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS
(2008 Pattern)**

[Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the Right indicate full Marks.*

Q1) What is 'Consumer'? Explain the three Dimensional concept of consumer. **[16]**

Q2) Explain problems of consumer related to goods. **[16]**

OR

Explain the importance and functions of consumer Movement.

Q3) a) Explain the features of standards of weight and Measures Act, 1976. **[8]**

b) Explain the concept: "Consumer as a capital". **[8]**

OR

a) Write a note on Challenges before voluntary consumer organisation.

b) State the relationship between Business and Ethics.

Q4) Explain the scope and features of Right to Information Act, 2005. **[16]**

Q5) Write short notes: (Any Two) **[16]**

a) Problems of Rural Consumers.

b) Consumerism in India.

c) Social Responsibilities of Business.

d) Precautionary measures for use of medicines.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P330

[4763] - 113

F.Y. B.Com

ग्राहक संरक्षण आणि व्यावसायिक नीतिमुल्ये

(2008 पॅटर्न)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) 'ग्राहक' म्हणजे काय? ग्राहकाची त्रिगुणात्मक संकल्पना स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) ग्राहकांच्या वस्तुविषयक समस्या स्पष्ट करा. [16]
किंवा
ग्राहक चळवळीचे महत्व व कार्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) वजनमाप परिमाण कायदा, 1976 ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]
ब) संकल्पना स्पष्ट करा: "ग्राहक हे भांडवल आहे." [8]
किंवा
अ) टिप द्या: स्वयंसेवी ग्राहक संस्थेसमोरील आव्हाने.
ब) व्यवसाय आणि नीतिमुल्ये यांतील संबंधांचे वर्णन करा.
- प्रश्न 4) माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 ची व्याप्ती व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिप द्या: (कोणत्याही दोन) [16]
अ) ग्रामीण ग्राहकांच्या समस्या.
ब) भारतातील ग्राहकवाद.
क) व्यवसायाच्या सामाजिक जबाबदाऱ्या.
ड) औषधी वापराबाबत सावधगिरीचे उपाय.

२२२२

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P331

[4763] - 114

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com

**BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP
(2008 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) What do you mean by Entrepreneurship? Explain the distinction between Entrepreneur and Manager. **[16]**

Q2) What is Inflation? Describe the causes and remedies of Inflation. **[16]**

OR

Define the term Business Environment. Explain in detail the types of Business Environment.

Q3) a) Write a detail note on National Institute for Entrepreneurship and Small Business Development (NIESBUD). **[8]**

b) Write a detail note on Maharashtra Centre for Entrepreneurship Development (MCED). **[8]**

OR

a) Explain the habits of Entrepreneurs.

b) Explain the role of Entrepreneurship.

Q4) Describe Entrepreneurial Career of Bhavarlal Jain. **[16]**

Q5) Write short notes (Any Two): **[16]**

a) Information of any successful Entrepreneur from your area.

b) MITCON.

c) Entrepreneurship of Economic Theory.

d) Comparison between Entrepreneur and Non-Entrepreneur.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P331

[4763] - 114

F.Y. B.Com

BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) उद्योजकता या पासून आपणास काय अर्थबोध होतो? उद्योजक आणि व्यवस्थापक यांच्या मधील फरक स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) चलनवाढ म्हणजे काय? चलनवाढीची कारणे आणि उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]
किंवा
व्यावसायिक पर्यावरण या संज्ञेची व्याख्या द्या. व्यावसायिक पर्यावरणाचे प्रकार सविस्तरपणे विशद करा.
- प्रश्न 3) अ) राष्ट्रीय उद्योजकता व लघुउद्योग विकास संस्था (NIESBUD) यावर सविस्तर टीप लिहा. [8]
ब) महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र (MCED) यावर सविस्तर टीप लिहा. [8]
किंवा
अ) उद्योजकांच्या सवयी स्पष्ट करा.
ब) उद्योजकतेची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) भवरलाल जैन यांच्या उद्योजकीय कारकिर्दीचे वर्णन करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा: (कोणत्याही दोन) [16]
अ) तुमच्या भागातील कोणत्याही यशस्वी उद्योजकाची माहिती.
ब) मिटकॉन
क) उद्योजकतेचे आर्थिक सिद्धांत
ड) उद्योजक आणि बिगर उद्योजक यामधील तुलना.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P332

[4763] - 115

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com.

**INSURANCE & TRANSPORT
(2008 Pattern)**

[Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is insurance? Explain the scope of insurance. **[16]**

Q2) Explain the various types of life insurance policies in detail. **[16]**

OR

Explain the various types of General insurance.

Q3) a) Explain the problems of transport. **[8]**

b) Explain the role of tourist guide. **[8]**

OR

a) Explain the procedure of obtaining compensation.

b) Discuss various modes of transport.

Q4) Explain the importance of tourism promotion in India. **[16]**

Q5) Write short notes on (Any Two): **[16]**

- a) Principles of Insurance.
- b) Opportunities in Tourism.
- c) Functions of General Insurance.
- d) Hazards in logistics.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P332

[4763] - 115

F.Y. B.Com.

विमा आणि वाहतूक

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) विमा म्हणजे काय? विम्याची व्याप्ती स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) जीवन विमा पॉलीसीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. [16]
किंवा
साधारण विम्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) वाहतूकीच्या समस्या स्पष्ट करा. [8]
ब) पर्यटक मार्गदर्शकाची भूमिका स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) नुकसानभरपाई मिळविण्याच्या कार्यपद्धतीचे वर्णन करा.
ब) वाहतूकीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) भारतातील पर्यटन वृद्धीचे महत्व सविस्तर स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा: (कोणत्याही दोन) [16]
अ) विम्याची तत्त्वे.
ब) पर्यटनातील संधी
क) सामान्य विम्याचे कार्य
ड) लॉजिस्टिकमधिल अडथळे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P333

[4763] - 116

[Total No. of Pages : 2

F.Y.B.Com

MARKETING AND SALESMANSHIP

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full Marks.*

Q1) What is marketing? Explain the significance of Marketing. **[16]**

Q2) What is marketing organisation? Explain the types of Marketing organisation. **[16]**

OR

What is Marketing segmentation? Explain the various types of Marketing segmentation.

Q3) a) Explain the various Elements of price mix. **[8]**

b) Explain the types of sales promotion. **[8]**

OR

a) State the duties of sales manager.

b) Explain the objective of marketing Research.

Q4) What is Advertising? Explain the various media's of Advertising. **[16]**

Q5) Write notes (Any Two) **[16]**

a) Rural Marketing.

b) Shopping Mall.

c) Product testing.

d) Types of packing

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P333

[4763] - 116

F.Y.B.Com

MARKETING AND SALESMANSHIP

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) विपणन म्हणजे काय? विपणनाचे महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) विपणन संघटन म्हणजे काय? विपणन संघटनेचे प्रकार स्पष्ट करा. [16]

किंवा

बाजारपेठ विभागीकरण म्हणजे काय? बाजारपेठ विभागीकरणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) किंमत मिश्राचे विविध घटक स्पष्ट करा. [8]

ब) विक्रय वृद्धीचे प्रकार स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) विपणन व्यवस्थापकाचे कर्तव्य सांगा.

ब) विपणन संशोधनाचे उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) जाहिरात म्हणजे काय? जाहिरातीची विविध माध्यमे स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा: (कोणतेही दोन) [16]

अ) ग्रामीण विपणन

ब) एकछत्री विशाल दुकाने

क) वस्तु परिक्षण

ड) संवेष्टनाचे प्रकार

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P334

[4763] - 117

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2008 Pattern)

[Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Business Organisations? Describe the various forms of Business Organisations in detail. **[16]**

Q2) Explain various Challenges before Co-operative Sector in the context of Indian Economy. **[16]**

OR

Explain role played by Public Sector in the Indian Economy.

Q3) What is SEBI? Discuss the Functions of SEBI. **[16]**

OR

What is Commodity Exchange? Describe working and procedure followed in Commodity Exchange.

Q4) Explain the features and objectives of Maharashtra Chamber of Commerce and Industries and Agriculture, Mumbai. **[16]**

Q5) Write short notes (Any Two) **[16]**

- a) Security Market
- b) Future of Commodity Exchange
- c) Trading through NSDL
- d) Online Trading

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P334

[4763] - 117

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तासा]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) व्यापारी संघटना म्हणजे काय? व्यापारी संघटनांच्या विविध प्रकारांचे सविस्तर वर्णन करा. [16]

प्रश्न 2) भारतीय अर्थव्यवस्थेमध्ये सहकारी क्षेत्रापुढे असलेली विविध आव्हाने स्पष्ट करा. [16]
किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेमध्ये सार्वजनिक क्षेत्राने बजावलेली भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सेबी म्हणजे काय? सेबीची कार्ये स्पष्ट करा. [16]
किंवा

वस्तुविनिमय म्हणजे काय? वस्तुविनिमयाची कार्यपद्धती व प्रक्रिया वर्णन करा.

प्रश्न 4) महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्रिज अँड अॅग्रिकल्चर, मुंबईची वैशिष्ट्ये व उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा: (कोणत्याही दोन) [16]

अ) प्रतिभूती बाजार (Security Market)

ब) वस्तुविनिमयाचे भवितव्य

क) एन.एस.डी.एल. (NSDL) च्या माध्यमातून होणारा व्यापार

ड) ऑनलाइन ट्रेडिंग

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P335

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 118

F.Y. B.Com.

PERSIAN

(2008 Pattern) (General Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Define and Illustrate any ten of the following : [20]

(۱) سوال و جواب	(۲) مراعاة النظر	(۳) رد العجز علی الصدور	(۴) حسن تعلیل	(۵) تجاہل عارفانہ
(۶) تشبیہ	(۷) لف و نشر	(۸) تلمیح	(۹) تجنيس ناقص	(۱۰) تجنيس مزيل
(۱۱) تجنيس مکرر	(۱۲) صنعت قلب	(۱۳) صنعت اشتقاق		

Q2) Define any Two of the following : [10]

(۱) قصیدہ	(۲) رباعی	(۳) غزل	(۴) نظم

Q3) a) Reproduce in your own words any one of the following : [10]

(۱) حکایت ماهی خنثی	(۲) حکایت در توکل	(۳) حکایت یوسف وزلیخا

b) Write any One of the following : [10]

- i) Literary work of Erāj Mirza
- ii) Life Sketch of Parveen Atesami
- iii) Poetic Art of Bahar

Q4) a) Explain any Five Couplets of the following in English, Urdu, Marathi & Persian. [10]

(۱) توئی کافریدی ز یک قطره آب	گہرہائی روشن تر از آفتاب
(۲) ہمہ گویندکز خوشنواریش خلقی بہ جان آمد	من آن گویم کہ بہر جان من خوشنوارہ تر بادا
(۳) فرد غریب است و گدا، افتادہ در شہر شام	باشد کہ از بہر خدا، سوی غریبان بگری
(۴) صلاح کار کجا و من خراب کجا	بین تفاوت رہ از کجا است تا بہ کجا
(۵) میردم تیو مایہ خویش را	تو دانی حساب کم و بیش را
(۶) مرا بہ کار جہاں ہرگز التفات نبود	رُخ تو در نظر من چہنیں آراست
(۷) خیام سیر گلزار رُخ آں سیم تن دارد	نہ میل لالہ و ریحان، نہ گلگشت چمن را

P.T.O.

b) Translate and Explanation any Two of the following passage into English, Urdu, Marathi or Persian. [12]

(۱) آورده اند کہ سلمان فارسی رضی اللہ عنہ در شہری امیر بود و عادت و سیرت او در ایام امارت و رسم ولایت ہیچ تفاوت نہ کردہ بود بلکہ پیوستہ گیم پوشیدی و پیادہ رفتی و اسباب خانہ خویش خود تکلف کردی۔ روزی در میان بازار میرفت مردے اسپت خریدہ بود۔

(۲) پادشاہ لازم است کہ در ہمہ حال رسم توکل فرنگزار و تاعناہیت الہی کارہائے اور اچنانکہ باید و شاید بر آورده اند کہ روزے پادشاہ از عالم پرسید کہ نصرت اہل ایمان در چند چیز است۔ گفت در دو چیز کیے در ادائے نماز و دیگر توکل بر کرم ساز۔

(۳) کیے در صعبت کشی گرفتن سر آمدہ بود سہ صد و شصت بندہ فاخر دانستے و ہر روز از اں بنو طے گشتی گرفتے مگر گوشہ خاطرش با جمال کیے از شاگردان میلے داشت سہ صد و بیجاہ و تہ بندش در آموخت مگر یک بند کہ در تعلیم آں دفع انداختے و تاخیر کردے فی الجملہ پسر در قوت و صنعت سر آمد و کسے رادر زمان او امرکان مقامت نہودے۔

c) Translate the following unseen English passage in Persian, Urdu or Marathi. [8]

Janakinath Boss, who had migrated from Bengal to Orrisa & had settled down Oriya Bazar, Cuttack as a lawyer was a unique person who combined in himself many opposite traits. A lawyer by profession he has appointed by the British Raj as Public Prasecutor, Government pleador and a member of Bengal Legislative Council and was concerned the title of Raj Bahadur. But he was also a natronalist at heart and humanitarian to the core with immense love of his country and her people.

[4763] - 119

F.Y. B.Com.

G - 1 : ARABIC

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Translate into English or Urdu or Marathi any two of the following Passages :

[20]

(الف) كَانَ مُحَمَّدٌ نَائِمًا فِي فِرَاشِهِ وَالسَّاعَةُ
عَشْرٌ وَاللَّيْلُ كُلُّهُ ظِلَامٌ وَبَرْدٌ - وَالْحَدِيثُ سَاكِنَةٌ
لَيْسَ فِيهَا إِصْوَاتُ الشُّرَطِيِّ فِي الشَّارِعِ -
لَهُمْ سَمِعَ مُحَمَّدٌ صُرَاخًا فِي الْخَارِجِ فَقَامَ
مِنْ فِرَاشِهِ وَفَتَحَ الشُّبَّاكَ وَأَطْلُ مِنْهُ
فَرَأَى خَرِيفًا فِي بَيْتِ جَارِهِ وَهُوَ بَيْتُ
صَاحِبِهِ اِبْرَاهِيمَ - الَّذِي يَلْعَبُ مَعَهُ
كُلَّ يَوْمٍ - فَتَرَكَهُ يَجْرِي لِيَنْظُرَهُ - فَمَا
وَجَدَهُ فَدْخَلَ الْبَيْتَ فِي وَسْطِ التَّارِ وَ
وَصَلَ إِلَى خُرْفَةِ اِبْرَاهِيمَ وَنَادَاهُ - فَقَامَ
اِبْرَاهِيمُ مَرْعُوبًا - فَأَخَذَ مُحَمَّدٌ بِيَدِهِ
نَزَلَ بِهِ إِلَى الشَّارِعِ -

رِبَ كَانَ وَلَهُ فَقِيرٌ جَالِسًا فِي الطَّرِيقِ
 يَأْكُلُ خُبْزًا - فَرَى كَلْبًا نَائِمًا عَلَى الْجِدِّ
 فَتَادَاهُ وَمَوَّاهُ يَدَهُ لِقِطْعَةٍ مِّنَ الْخُبْزِ
 حَتَّى ظَنَّ الْكَلْبُ أَنَّهَ سَيُعْطِيهِ مِنْهُ لِقْمَةً
 فَقَرَّبَ مِنْهُ لِيَتَنَاوَلَ الْخُبْزَ - فَضْرَبَهُ
 الصَّهْبِيُّ بِالْعَصَا عَلَى رَأْسِهِ فَفَرَّ الْكَلْبُ وَ
 هُوَ لَجَوَى مِنْ شِدَّةِ الْآلَمِ - وَفِي ذَلِكَ
 الْوَقْتِ كَانَ رَجُلٌ يُطَلُّ مِنْ شُبَّانِكِهِ وَرَأَى
 مَا فَعَلَ الصَّهْبِيُّ - فَنَزَلَ إِلَى الْبَابِ وَمَعَهُ
 عَصَا خَبِئًا مَا وَرَأَاهُ - وَنَادَى الصَّهْبِيَّ وَابْرَزَ
 لَهُ قَرِينًا - فَاسْرَعَ الصَّهْبِيُّ وَمَدَّ يَدَهُ لِيَأْخُذَ
 الْقَرِينَةَ فَضْرَبَ بِهِ الرَّجُلَ بِالْعَصَا عَلَى أَصَابِعِهِ
 ضَرْبَةً جَعَلَتْهُ لِيَصْرُخَ أَكْثَرَ مِنَ الْكَلْبِ -

(ج) الْفَارُ لَا يَخْرُجُ فِي النَّهَارِ
 ① بَلْ يَخْتَبِي فِي دَاخِلِ الْأَحْبَارِ
 ② لَكِنَّهُ إِذَا أُتِيَ الْفُلَانُ
 وَكَانَ أَهْلُ الْبَيْتِ فِيهِ نَامُوا

٦) فَتَارَةٌ يَا لَاحُ خَيْرًا يَا لَبْسًا
 وَتَارَةٌ يُحْرِمُنَا النِّقَالِيسَا
 ٤) مِنْ عَجْوَةٍ أَوْ زُبْدَةٍ أَوْ حَبِيبٍ
 أَوْ مِنْ حَلِيبٍ طَيِّبٍ أَوْ سَمِيٍّ

Q2) a) Translate into "English" any Five of the following sentences : [10]

١) سَوَدَ أَهْبُ إِلَى بَيْتِ صَدِيقِهِ -
 ٢) وَالِدِي عَامِلٌ فِي عُرْفَتِهِ -
 ٣) هَلْ مُدْرَسَتُكَ مُخْلَفَةٌ -
 ٤) عَلَى النَّافِذَةِ سِتَارَةٌ -
 ٥) ذَلِكَ الْكُرْسِيُّ مُرْسِيٌّ -
 ٦) الْمُدْرَسِيُّ الْجَدِيدُ رَجُلٌ طَوِيلٌ -
 ٧) فِي التَّلَاحِجَةِ تَفَّاحٌ -
 ٨) مَعْدَةُ الْخَافِكَةِ دَاعِبَةٌ إِلَى الْجَامِعَةِ -

b) Translate into "Arabic" any Five of the following sentences : [10]

- i) That bus is going to the University.
- ii) No His college is closed.
- iii) There is a student in the Classroom.
- iv) He is going to his home.
- v) This school is good.
- vi) That car is beautiful.
- vii) On the window there is a curtain.
- viii) In the fridge there is an apple.

Q3) Define and illustrate any two of the following :

[10]

- ① المبدأ والخبر
- ② الاسماء والاشياء
- ③ حروف الضم
- ④ الاعراب

Q4) a) Summarise any two of the following :

[10]

- ① الطائر والنبات -
- ② كلبى -
- ③ الحريق

b) Write in Arabic any two of the following :

[10]

- ① الشهور الميلادية -
- ② أيام الأسبوع -
- ③ عشرة الفاظ للبنك -
- ④ الشهور الهجرية -

c) Write a letter in Arabic to the Business Manager.

[10]

الكتب الرسالة في العربية
الى مدير الشركة التجارية

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P337

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 120

F.Y. B.Com.

ADDITIONAL ENGLISH

Text prescribed : The Joy of Reading Literature
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Read the following paragraph carefully and find single words for the phrases given below (Any Four) : **[4]**

We have hard work ahead. There is no resting for any one of us till we redeem our pledge in full, till we make all the people of India what destiny intended them to be. We are citizens of a great country on the verge of bold advance, and we have to live up to the high standards.

- i) at or to the front
 - ii) to fulfill
 - iii) a solemn binding promise to do
 - iv) fate
 - v) to have in mind
 - vi) an edge
- b)** Fill in the blanks with appropriate verb given in the bracket by using appropriate tense form (Any Two) : **[4]**
- i) Long years ago we _____ (make) a tryst with destiny, and now the time _____ (come) to do something for our nation
 - ii) Gopal _____ (run) about and _____ (bump) into his nose.
 - iii) _____ (take) the next train and _____ (reach) on time.

P.T.O.

- c) Add a suffix to the following words to make another word - (Any four): [4]
- i) Brother -
 - ii) Beautiful -
 - iii) Perform -
 - iv) Harm -
 - v) disappoint -
- d) Give antonyms of the following words (Any four): [4]
- i) Inferior
 - ii) Sorrow
 - iii) Absence
 - iv) Meaningful
 - v) Solution

Q2) Answer any one of the following in detail : [16]

- a) Attempt a character sketch of Gangu.
- b) Describe the 'parade' that Banu led.

Q3) Answer any one of the following in detail : [16]

- a) Why does the narrator in "Stopping by woods on a snowy evening" decide to move on despite the beauty of the woods?
- b) Discuss the significance of the title of the poem 'I, Too, Sing America'.

Q4) Answer any Two of the following in short : [16]

- a) Explain the evils of Advertising.
- b) What does Nehru Say about Mahatma Gandhi?
- c) What was Patricia's Suggestion regarding their search for suitable Hotel?
- d) Comment on the theme of 'The gift of Magi'.

Q5) Answer any Two of the following in short : [16]

- a) According to Emily Dickinson, who can best define victory.
- b) What qualities does Ravindranath Tagore wish his country to have?
- c) Discuss Wordsworth's attitude towards nature with reference to 'The world is too much with us.'
- d) Comment on the central idea of 'Sonnet 29.'

Total No. of Questions : 7]

SEAT No. :

P338

[Total No. of Pages : 3

[4763] - 121

F.Y. B.Com. (प्रथम वर्ष वाणिज्य)

MARATHI

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

(2008 पॅटर्न)

अभ्यासक्रम : 1) आत्मसंवाद

2) व्यावहारिक मराठी

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर 500 शब्दांत निबंध लिहा.

[10]

- अ) स्त्रीभ्रूणहत्या: मानवी कलंक.
- ब) माझ्या स्वप्नातील भारत.
- क) मराठी माणूस आणि उद्योजकता.
- ड) आठवणीतील संध्याकाळ. (ललित)

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) आत्मचरित्र म्हणजे काय ?
- ब) आत्मचरित्र लेखकाला कोणती पथ्ये पाळावी लागतात ?
- क) 'आत्मसंवाद' मधील स्त्रियांची आत्मचरित्रे कोणती ?
- ड) सुनील गावसकर यांच्या मते यशाचे रहस्य कोणते ?
- इ) गावात बदली होऊनही माधव कोंडविलकर नाखुष का होतात ?
- फ) यशवंतराव चव्हाण यांनी कोण-कोणती पदे भूषविली ?

P.T.O.

- य) सूर्यकांत मांडरे यांचे 'माणूस' दिवाळी अंकात कोणते लेख छापून आले ?
- र) अनिल अवचट यांना भेटलेल्या प्रामाणिक रिक्षावाल्याचे नाव काय ?
- ल) सीमा देव यांच्या दोन चित्रपटांची नावे सांगा.
- व) 'मागणं आणि मागणी' या लेखात कोणत्या समाजाची बोली आली आहे ?
- श) डॉ. ए. पी. जे अब्दुल कलाम यांच्या बालपणीच्या तीन मित्रांची नावे सांगा.
- स) विठ्ठल कामत यांचे वडील मुलांना उद्देशून कोणते वाक्य ठामपणे म्हणायचे ?
- ह) प्रताप पवार यांच्या आत्मचरित्राचे नाव काय ?

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 50 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) डॉ. ए. पी. जे अब्दुल कलाम यांच्या वडिलांचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.
- ब) एक कलावंत म्हणून सीमा देव यांना कोणता संघर्ष करावा लागला ?

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) 'मागणं आणि मागणी' मधून जनाबाई गिऱ्हे यांनी स्त्री-जीवनाची कोणती व्यथा मांडली आहे ?
- ब) 'खरेदी आणि विक्री एक कला आहे' हे प्रताप पवार यांनी कसे पटवून दिले आहे ?

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- अ) महात्मा गांधी महाविद्यालय, कोल्हापूर येथील कार्यालयात लेखनिक पद भरावयाचे असून वर्तमानपत्रातील जाहिरातीनुसार माननीय प्राचार्यांच्या नावे अर्ज तयार करा.
- ब) डॉ. पवार यांनी नव्या हॉस्पिटलच्या उभारणीसाठी बँक ऑफ महाराष्ट्राकडे 15,00,000 (पंधरा लाख) रुपयांचा कर्ज मागणी अर्ज केला आहे. या अर्जावर बँकेच्या कर्जपुरवठा अधिकाऱ्यासाठी टिप्पणी तयार करा.
- क) भारत विरुद्ध पाकिस्तान यांच्यातील एक दिवसीय क्रिकेट सामना पुण्यात घ्यावा की नागपूर येथे, याची पाहणी करण्यासाठी नेमलेल्या समितीचे इतिवृत्त तयार करा.
- ड) तुमच्या महाविद्यालयात 'स्पोकन इंग्लीश' चा कोर्स सुरु करावयाचा आहे, याकरिता माहितीपत्रक तयार करा.

प्रश्न 6) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) महाराष्ट्र राज्य सरकारने 'लेक वाचवा' अभियानातर्गत 'लखपती कन्या' ही योजना जाहीर केली आहे. या विषयी जाहीर निवेदन तयार करा.
- ब) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर वर्तमानपत्रासाठी जाहिरातीचा मसुदा तयार करा.
- i) शैक्षणिक कर्जासाठी बँकेची जाहिरात.
- ii) 'अनुरूप' (तयार कपड्यांचे भव्य वस्त्रदालन)

प्रश्न 7) खालील उताऱ्याचे एक तृतीयांश सारांशलेखन करून त्यास समर्पक शीर्षक द्या.

[5]

माणसाचे अनेक मित्र असतात. पण निसर्गासारखा दुसरा सखा नाही. उंच पर्वत, निळेभोर आकाश, अथांग पाणी यांच्या प्रमाणेच पृथ्वीला रमणीयता आणली आहे ती वृक्षवेलींनी. इवल्याशा तृणपात्यापासून वृक्षवृक्षापर्यंत झाडांची विविध रूपे मनाला किती हरखून टाकतात ! छोट्याशा बीजातून इवलाले अंकुर मातीतून डोकं वर काढतात आणि तरातरा वाढत केव्हा गगनाला भिडतात, ते कळतच नाही. फुलत-फळत राहाणं झाडांचा धर्म. माणसातली विकासाची उर्मी झाडे जागवतात. नानाविध रंगारूपांच्या पानाफुलांनी डवरणारी झाडे आपल्या मनात चैतन्य निर्माण करतात. नदी ही ईश्वराची वाहती करुणा आहे, असे म्हणतात. तशी वृक्ष, झाडे, लता, वेली ही भूतलावर अवतरणारी ईश्वराची रूपेच आहेत. झाडांच्या दर्शनामुळे आपले मन चैतन्याने फुलून येते. 'वृक्षवल्ली आम्हां सोयरी वनचरे' या तुकारामांच्या उद्गारात केवढा अर्थ भरलेला आहे, हे झाडांजवळ गेल्याशिवाय कळणार नाही. खरे म्हणजे, आपल्या हालत्या फांद्यांनी आणि सळसळणाऱ्या पानांनी झाडे माणसाला सतत हाकारत असतात पण आपल्याला हे कळते कुठे ?

(शब्दसंख्या 129)

किंवा

खालील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

There are many who fear that in the long run computers will control and replace man. They envision man becoming a slave to computers. There is, however, no basis for this imaginary fear. Any computer, however sophisticated, will require a human being to operate it. Like Aladdin's genie, the computer is man's modern miracle and it does only what it is commanded to do. It is up to us to use it judiciously for the well being of mankind in general.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P339

[Total No. of Pages : 3

[4763] - 122

F.Y. B.Com.

SANSKRIT

(अमरभारती)

(2008 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) Translate into English or Marathi any two from Section 'A' and any two from Section 'B' from the following passages. [20]

पुढीलपैकी 'अ' विभागातील कोणत्याही दोहोंचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही दोहोंचे इंग्रजीत किंवा मराठीत भाषांतर करा.

Section - A (विभाग - अ)

1) कथमनुपपत्त एवं मे प्रयत्नप्रेक्षणीयः संवृतः ।

सूतः - आयुष्मन्, उद्घातिनी भूमिरिति मया रश्मिसंयमनाद्रथस्य मन्दीकृतो वेगः । तेन मृग एष विप्रकृष्टान्तरः संवृतः । संप्रति समदेशवर्तिनस्ते न दुरासदो भविष्यति ।

राजाः - तेन हि मुच्यन्तामभीषवः ।

सूतः - यदाज्ञापयत्यायुष्मन् (रथवेगं निरूप्य) आयुष्मन्, पश्य पश्य ।

2) अस्ति कस्यचिन्महीपतेः कस्मिंश्चित् स्थाने मनोरमं शयनस्थानम् । तत्र शुक्लतम पटयुगल मध्यसंस्थिता मन्दविसर्पिणी नाम यूका प्रति वसति स्म । सा च तस्य महीपतेः रक्तमास्वादयन्ती सुखेन कालं नयमाना तिष्ठति । अन्येद्युश्च तत्र शयने क्वचिद् भ्राम्यन्नग्निमुखो नाम मत्कुणः समायातः ।

3) पुनरपि राजा यावत् सिंहासने समुपविशति, तावदन्यथा पुत्रलिकयोक्तं - “भो राजन् । यस्य विक्रमस्येव औदार्यादयो गुणा विद्यन्ते, स एवात्र सिंहासने उपवेष्टुं क्षमः ।” भोजेनोक्तं, “पुत्रलिके ! कथय तस्य विक्रमस्यौदार्यगुण वृत्तान्तम् । सा अब्रवीत्,” श्रूयतां राजन् ! एकमदा विक्रमार्को राजकुमारैरुपास्यमानः सभायाम् उपविष्टोडस्ति तदा कश्चित् स्तुतिपाठकः आगच्छति ।

P.T.O.

Section - B (विभाग - ब)

- 1) अनुज्ञाता तु रामेण हुत्वात्मानं हुताशने ।
ज्वलत्पावकसंकाशा स्वर्गमेव जगाम सा ।
यत्र ते सुकृतात्मानो विहरन्ति महर्षयः ।
तत्पुण्यं शबरी स्थानं जगामात्मसमाधिना ॥
- 2) धर्मेषु सर्वेषु समत्वबुद्धिं त्वं सर्वदा धारय धर्मनिष्ठः ।
मानव्यमाङ्गल्यपरा उदारा धर्मा हि सर्वे भगवत्प्रणीताः ॥
वेदानुकूलो मनुना प्रणीतः विभक्तवर्णाश्रमकर्मधर्मः ।
स एव पथ्योडखिल मानवानां तद्रक्षणं ते परमो हि धर्मः ॥
- 3) हे हेरम्ब ! किमम्ब ? रोदिषि कुतः कर्णे लुठत्यग्निभूः
किं ते स्कन्द विचेष्टितम् ? मम पुरा संख्या कृता चक्षुषाम् ।
नैतत्ते डप्युचिंत गजास्य चरितं नासां मिम्मीतेडम्ब मे
तावेवं सहसा विलोक्य हसितव्यग्रा शिवा पातु वः ॥

Q2) Explain with reference to the context any one from Section 'A' and any one from Section 'B'. [10]

‘अ’ विभागातील कोणत्याही एकाचे व ‘ब’ विभागातील कोणत्या एकाचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

Section - A (विभाग - अ)

- 1) मिथ्यावादे स्तेयदण्डः ।
- 2) सुतप्तमपि पानीयं पुनर्गच्छति शीतताम् ।

Section - B (विभाग - ब)

- 1) मुनीनामाश्रमो येषामहं च परिचारिणी ।
- 2) राजा तैरुपदिष्टमेव मनुते सत्यं तटस्थाः परे ।

Q3) Write a long answer of any one of the following from Section 'A' and any one from Section 'B'. [20]

‘अ’ विभागातील कोणत्याही एका प्रश्नाचे व ‘ब’ विभागातील कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

Section - A (विभाग - अ)

- 1) Write a summary of ‘पुण्याश्रमदर्शनेन आत्मानं पुनीम हे’
‘पुण्याश्रमदर्शनेन आत्मानं पुनीमहे’ या पाठाचा सारांश लिहा.
- 2) Write a summary of lesson ‘गाणनिक्याधिकारः’
‘गाणनिक्याधिकारः’ या पाठाचा सारांश लिहा.

Section - B (विभाग - ब)

- 1) Write the advise of जिजाऊ in the lesson जिजाकृतः हितप्रबोधः
‘जिजाकृतः हितप्रबोधः’ यामधील जिजाऊचा उपदेश स्पष्ट करा.
- 2) In ‘मोहमुद्गर’ lesson which principles have been discussed?
मोहमुद्गर या पाठात कोणत्या तत्वांची चर्चा केली आहे ?

Q4) Write short notes on any one from Section 'A' and any one from Section 'B'. [10]

‘अ’ विभागातील कोणत्याही एकावर व ‘ब’ विभागातील कोणत्या एकावर विवेचक परिच्छेद लिहा.

Section - A (विभाग - अ)

- 1) राजा विक्रमः
- 2) मन्दविसर्पिणी यूका

Section - B (विभाग - ब)

- 1) रामायणम्
- 2) अन्तरालापकाव्यप्रकारः

[4763] - 123

F.Y. B.Com. (प्रथम वर्ष वाणिज्य)

हिंदी

(2008 पैटर्न)

- पाठ्यपुस्तकें : 1) साहित्यधारा – गद्यसंग्रह
संपादक पुणे विद्यापीठ हिंदी अध्ययन मंडल
2) साहित्यधारा – काव्य संग्रह
संपादक पुणे विद्यापीठ हिंदी अध्ययन मंडल

समय : 3 घण्टे]

[पूर्णांक : 70

सूचनाएँ :- 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं ।

प्रश्न 1) अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए : [6]

- i) मुन्नी सहना को रूपये क्यों नहीं देना चाहती थी ?
- ii) लेखिका के घर में गाय का स्वागत कैसे किया गया ?
- iii) भोलाराम को पेंशन क्यों नहीं मिली ?
- iv) लेखक के गप्पे हाँकने वाले मित्रों का परिचय दीजिए ।

ब) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए : [6]

- i) कवि जयशंकर प्रसाद जी ने भारत की महिमा का गान कैसे किया है ?
- ii) 'जो बीत गई' कविता में कवि क्या कहना चाहते हैं ?
- iii) 'वरदान माँगूंगा नहीं' ऐसा कवि क्यों कहते हैं ?
- iv) 'सुख' कविता में कवयित्री ने सुख के बारे में कौन से विचार व्यक्त किए हैं ?

प्रश्न 2) अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की संसंदर्भ व्याख्या कीजिए : [6]

- i) “आप साधु है, आपको दुनियादारी समझ में नहीं आती । दरखास्तें पेपरवेट से नहीं दबती खैर ! आप उस कमरे में बैठे बाबू से मिलिए ।”
- ii) “जो वह सो गई और नींद में खरटे लेने लगी तो ? साथ ही बरमदा है, जहाँ लोग खाना खाएँगे ।”
- iii) “भाई, शुरु-शुरु में यहाँ आया था तो दीवानजी ने बड़ी मदद की थी मेरी । उन्हीं की वजह से कुछ काम-धाम मिल गया था । लोग बहुत मानते थे उन्हें”

ब) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की व्याख्या कीजिए : [6]

- i) “बड़े अच्छे मास्टर हो
आये हो मुझको भी पढ़ाने !
मैं भी तो बच्चा हूँ
वाह भाई वाह
तो तुम भूख से नहीं मरे”
- ii) “काल सूर्य के रथ के
पहियों के ज्यों अरे टूटकर
बिखर गये हो
दसों दिशा में ।”
- iii) “एशिया की, यूरोप की अमरीका की
गलियों की धूप एक
कष्ट दुख संताप की
चेहरों पर पड़ी हुई झुर्रियों का रूप एक !”

प्रश्न 3) टिप्पणियाँ लिखिए :

अ) महादेवी के घर का दूध महोत्सव [4]

अथवा

कामचोर के लक्षण

ब) ‘ग्राम-युवती का रूप सौंदर्य [4]

अथवा

‘बौनों की दुनिया’ कविता का भावार्थ

क) निम्नलिखित में से किन्हीं छह प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए : [6]

- i) गौरा को किसने पाला था ?
- ii) शामनाथ ने अपने घर किसे दावत दी ?
- iii) ताजमहल को बनाने में कितने साल लगे ?
- iv) गेहूँ की फसल किसका विज्ञापन है ?
- v) मधुमक्खियों से कौन-सी सीख मिलती है ?
- vi) कवि के अनुसार अंबर किस बात पर शोक नहीं मनाता ?
- vii) प्रेत का बयान कविता में मास्टर को कितनी तनखा मिलती थी ?
- viii) जीवन में हार किसके भाँति है ?
- ix) किसके पेड़ हरे होंगे ?
- x) कवि ने किसे पुरुषार्थ करने के लिए कहा है ?

प्रश्न 4) अ) निम्नलिखित में से किसी एक पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए : [6]

- i) अमोल / अनधा पाटील शास्त्री चौक नाशिक से प्रधानाचार्य, लोकसेवा महाविद्यालय, औरंगाबाद के नाम स्वयं के विवाह के संदर्भ में पंद्रह दिन की छुट्टी के लिए आवेदन पत्र लिखता / लिखती है ।
- ii) सुनील / सुनीता देशमुख, 102, विजयभुवन, अहमदनगर से अपने शहर में पानी की समस्या का ब्यौरा देते हुए समाचार पत्र 'दैनिक सकाल' के सम्पादक के नाम पत्र लिखता / लिखती है ।

ब) निम्नलिखित विज्ञापन अथवा वार्तालेखन का नमूना तैयार कीजिए : [6]

- i) लंबे और काले घने बालों के लिए जासमीन आयुर्वेदिक तेल का विज्ञापन
- ii) महाविद्यालय में मनाए गए 'शिक्षक दिन' समारोह का वार्तालेखन ।

- क) निम्नलिखित में से किन्हीं छह वाक्यों को शुद्ध करके लिखिए : [6]
- i) आज का दिन अच्छा है ।
 - ii) पेड़ में बंदर बैठा है ।
 - iii) उसका आवाज सुंदर है ।
 - iv) मुझे दो हात है ।
 - v) राजा ने शेर की शिकार की ।
 - vi) माता-पिता को प्रमाण करना चाहिए ।
 - vii) होरीलाल बड़ी इमानदार व्यक्ति थी ।
 - viii) उसने मुझको खाने को बुलाया है ।

- प्रश्न 5) अ) निम्नलिखित में से किन्हीं सात शब्दों के पारिभाषिक शब्द लिखिए : [7]
- i) Advice
 - ii) Cash
 - iii) Demand
 - iv) Import
 - v) Job
 - vi) Marketing
 - vii) Penalty
 - viii) Receipt
 - ix) Sample
 - x) Tender

- ब) निम्नलिखित में से किसी एक विषय का कल्पना विस्तार कीजिए : [7]
- i) जितना धन, उतनी चिंता ।
 - ii) मेल से बल है ।
 - iii) लालच बुरी बला है ।

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P341

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 125
F.Y. B.Com.
SINDHI (Devnagri)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

सुवाल 1) हेठियनि मां किन बि डहनि सुवालनि जा जवाब अटिकल 20 लफ़ज़नि में लिखो : [20]

- i) अली बेग बलोच दुबई कहिडे सिलसिले में आयो हो ?
- ii) मारूईअ जे माता पिता जो नालो छा हो ?
- iii) राकेश, जानकीअ खे किथे मोकिलणु चाहियो ऐं छो ?
- iv) दिप्पीअ जे अचण ते प्रीतीअ खेसि कीअं खीकारियो ?
- v) निशा जे पीउ, कविता टहिलयाणीअ खे छोकरे जे बारे में छा बुधायो ?
- vi) फोगसेन, उमर सां मारूईअ जी साराह कीअं कई ?
- vii) जानकीअ खे कहिड़ा शौक हुआ ?
- viii) मिड-डे अखबार में शेवकराम जे मौत जी खबर कीअं छपियल हुई ?
- ix) गोवर्धन शर्मा खे निरिड़ ते छा जो निशान हो ?
- x) पिता जे देहान्त ते प्रीतीअ जी माउ खेसि कहिड़ो महिणो डिनो ?
- xi) ईश्वरी जोतवाणी रिक्शा में चढ़ंदे ड्राईवर खे छा चयो ?
- xii) शेवकराम जे मन जी अबलाखा कहिड़ी हुई ?
- xiii) नरेश सन्तयाणीअ खे कहिड़ी श्रधांजली डिनी ?

P.T.O.

सुवाल 2) हेठियनि मां किन बि बिनि सुवालनि जा जवाब अटिकल 40-50 लफ़ज़नि में डियो : [10]

- i) शाह साहब मालिक खे कहिड़ी आराधना थो करे ?
- ii) हरी दिलगीर खे अमर लोक ऐं मृत्यू लोक मां कहिड़ो लोक वधीक प्यारो थो लगे ऐं छो ?
- iii) अजु काल्ह इन्सान खे मुक्ती कीअं मिली सघंदी ?
- iv) दृष्टी भेद जे करे वीचारनि में बुराई कीअं थी अचे ?

सुवाल 3) हेठियनि मां किन बि बिनि सुवालनि जा जवाब अटिकल 80 खां 100 लफ़ज़नि में लिखो : [20]

- i) आरतीअ जी किरदार निगारी करियो.
- ii) मेंहिं जी अजीब ममता जो बयान करियो.
- iii) मारुईअ जी किरदार निगारी करियो
- iv) प्रीतीअ जे दिल मां माउ लाइ नफरत कीअं खत्म थी ?

सुवाल 4) हेठियनि मां किन बि बिनि विषयनि ते अटिकल 120 खां 150 लफ़ज़नि में मज़मून लिखो : [30]

- i) वक्त जी अहिम्यत
- ii) रेल्वे स्टेशन ते ब कलाक
- iii) सिंधयुनि जा डिण वार
- iv) जेकडहिं मुंहिंजी लाटरी निकरे

[4763] - 125
F.Y. B.Com.
SINDHI (Arabic)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

سوال ۱- هيٺين مان ڪن ٻه ڏهن سوالن جا جواب
انتحل 20 لفظن ۾ لکو:- [20]

1. علي بيگ بلوچ دٻئي ڪهڙي سلسلي ۾ آيو هو؟
2. مارئيءَ جي مانا پتا جو نالو ڪهڙو هو؟
3. راجپوتن، جانڪيءَ کي ڪٿي موڪلڻ چاهيو؟
4. ديتيءَ جي اچڻ تي پرڻيءَ کيس ڪيئن کيڪاريو؟
5. ننڍا جي پيءُ ڪويتا تهلياڻيءَ کي چوڪري جي
باري ۾ ڇا ٻڌايو؟
6. ڇوڪرين عمر سان مارئيءَ جي ساراه ڪيئن ڪئي؟
7. جانڪيءَ کي ڪهڙا شوق هئا؟
8. مڊ-ڊي اخبار ۾ نيشوڪرام جي موت جي خبر
ڪيئن ڇپيل هئي؟
9. گوورڊن شرما کي ترڙ تي ڇا جو نشان هو؟
10. پتا جي ديھانت تي پرڻيءَ جي ماءُ کيس ڪهڙو
مهڻو ڏنو؟
11. ايشوري جوتواڻي رکشا ۾ ڇڙهندي ڊرائيور کي ڇا چيو؟
12. نيشوڪرام جي من جي اٻلاڪا ڪهڙي هئي؟
13. نرپت سنڀاڻيءَ کي ڪهڙي شرڏانهلي ڏني؟

سوال 2- هيٺين مان ڪن ٻه ٻن سوالن جا جواب انتحل
40-50 لفظن ۾ لکو:- [10]

1. شاه صاحب مالڪ کي ڪهڙي آراتنا ٿو ڪري؟
2. هري دلگير کي امر لوڪ ۽ مرتيو لوڪ مان ڪهڙو
لوڪ وڌيڪ پيارو ٿو لڳي ۽ ڇو؟
3. اڄ ڪالھ انسان کي مڪتي ڪيئن ملي سگهندي؟
4. درشتي پيد جي ڪري ويچارن ۾ برائي ڪيئن ٿي
اچي؟

- سوال 3 - هيٺين مان ڪن ٻه پن سوالن جا جواب
 [20] اٽڪل 80 کان 100 لفظن ۾ لکيو:-
1. آرٽي جي ڪردار نگاري ڪريو.
 2. مينهن جي عايب مهتا جو بيان ڪريو.
 3. مارٽي جي ڪردار نگاري ڪريو.
 4. پرپٽي جي دل مان ماڻ لاءِ نفرت ڪيئن ختم ٿي؟

- سوال 4 - هيٺين مان ڪن ٻه پن وڻين تي اٽڪل
 [30] 120 کان 150 لفظن ۾ مضمون لکيو:-
1. وقت جي اهميت
 2. ريلوي اسٽيشن تي ٻه ڪلاڪ
 3. سنڌين جا ڏڻ وار
 4. جيڪڏهن منهنجي لاٽري نڪري!

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P342

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 126
F.Y. B.Com.
FRENCH
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1. Écrivez un dialogue

(10)

A. Pauline va passer trois ans à Strasbourg. Elle cherche un petit studio meublé, pas cher dans un quartier calme. Elle veut un appartement avec une douche et un parking, dans un immeuble moderne. Elle va chez l'agent immobilier. Elle demande à voir les studios. Écrivez le dialogue.

B. Gérard, un chauffeur de camion livre des machines pour une usine en Suisse. Il conduit de la France en Suisse. Le douanier arrête le camion et demande des questions. Écrivez le dialogue avec le douanier.

Q.2. Écrivez une lettre

(10)

A. Yukie Sato écrit une lettre à la société MI-LAN au Japon. Son directeur Yves Duperrier va en voyage d'affaires à cette société. Yukie écrit les détails du voyage; la date d'arrivée, le nom de son hôtel, la date du retour, les numéros des vols d'arrivée et du départ.

B. Vous êtes importateur de vins. Vous écrivez une lettre à une maison de vins française 'VIGNETTE' qui vend des vins blancs. Vous demandez les prix et les produits.

Q.3. A. Traduisez en anglais:

(10)

P.T.O.

Les repas ont une place importante dans la vie des Français.

Au travail, les Français déjeunent à la cantine de l'entreprise ou dans un bistro.

Les entreprises peuvent proposer à leurs employés des chèques-déjeuners.

Beaucoup de restaurants et de cafés acceptant les chèques-déjeuners. Ces chèques sont revendus aux employés par l'employeur : celui-ci paie la moitié du chèque-déjeuner.

Les cadres français commencent à travailler entre 8 et 9 heures. Vos collègues français peuvent vous inviter à un petit déjeuner d'affaires ou de travail.

B. Traduisez en anglais

(10)

Pierre est à la réception de l'hôtel de Paris. Le réceptionniste donne la clé de la chambre numéro 102.

Pierre : Alors, ma clé?

Le réceptionniste: Voilà, monsieur. Votre chambre est chambre numéro 102, au premier étage.

Pierre : C'est une chambre avec salle de bains?

Le réceptionniste: Oui, monsieur.

Pierre : Est-ce qu'il y a un restaurant?

Le réceptionniste : Oui, il est ouvert de 19 heures à 23 heures.

Pierre : Ah! Vous ne servez pas de déjeuner?

Le réceptionniste: Désolé, monsieur. Seulement le diner.

Q.4. . Compréhension:

Le plein s'il vous plait.

Claire revient pour six mois à Angers. Elle est en voiture. Elle s'arrête dans une station-service.

Claire : Le plein, s'il vous plait!

Le pompiste: Normal, super ou sans plomb?

Claire : Super, s'il vous plait.

Le pompiste: Vous voulez que je vérifie l'huile et l'eau?

Claire : Oui, s'il vous plait.

Le pompiste: Vous n'avez besoin ni d'eau ni d'huile.

Claire : Bon. Je vous dois combine?

Le pompiste: Alors, le plein de super, ça fait 163 francs.

Claire: Voilà un billet de 500 francs. Je suis désolée, je n'ai pas de monnaie. Vous me donnez un reçu, s'il vous plait.

Le pompiste : Bien sûr. Voilà, madame. Au revoir et bonne route.

A. Répondez aux questions suivantes: (4)

1. Où est-ce que Claire revient?
2. Où s'arrête-t-elle?

B. Dites vrai ou faux: (4)

1. Claire veut faire le plein de normal.
2. Le pompiste vérifie l'eau et l'huile.
3. Claire n'a pas de monnaie.
4. Claire demande un reçu.

C. Donnez le contraire: bonne (1)

D. Donnez l'infinitif: dois, s'arrête. (1)

Q.5. Grammaire et vocabulaire :

A. Mettez au pluriel : (4)

1. Je lis l'article dans le journal.
2. L'ingénieur cherche le nouvel hôtel.

B Mettez les verbes entre parenthèses au temps ou au mode indiqués (3)

1. (Comprendre – impératif) ta leçon.
2. Nous ne (boire-présent) pas de vin tous les jours.
3. Elle (composter – passé composé) son billet.

C Complétez avec des prépositions : (2)

1. Vous partez _____ Tokyo.
2. _____ hiver nous allons pour les vacances.

D Mettez au négatif : (6)

1. Je prendrai une tarte.
2. C'est une carte de paiement.
3. Continuez tout droit.

E Trouvez l'objet direct : (5)

1. Monsieur Yves passe la commande.
2. Traversez la place.
3. Voici le plan pour la maison.
4. Je déteste ces photos.
5. Vous ne pouvez pas acheter ces billets.

F Dites vrai ou faux : (5)

1. Un habitant de Roumanie est hongrois.
2. On va à la charcuterie pour acheter du riz.
3. Dans un restaurant on peut payer par carte de crédit.
4. En France il ne neige pas en hiver.
5. Le directeur technique coordonne les activités de fabrication.

G Choisissez la bonne réponse : (5)

1. Au supermarché on achète une boîte d'asperges dans la section de _____.
a) Fruits et légumes b) ménage c) hygiène
2. On va à la lustrerie pour acheter _____. a) les livres b) les jeux c) les lampes
3. On peut faire le plein d'essence dans une _____. a) station-service b) quincaillerie
c) agence immobilier.
4. La fête de la libération, c'est le _____. a) 1er novembre b) 8 mai c) 14 juillet
5. Le directeur technique coordonne les activités de _____. a) fabrication b) publicité c) ventes.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P881

[4763] - 127

[Total No. of Pages : 8

F.Y.B.Com.

GERMAN

German (Basic)

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Frage 1. Übersetzen Sie die folgenden Texte ins Englische oder Marathi!

[15]

A)

(05)

Frau Yoshimoto ist Japanerin. Sie lebt in Deutschland. Was sagt sie über das Wohnen in Deutschland? Ich wohne jetzt seit acht Monaten in Deutschland. Meine Wohnung hier ist sehr schön: groß und hell. Ich habe drei Zimmer, eine Küche und ein Bad. Das ist fantastisch. Aber das Badezimmer in Deutschland ist nicht schön. Die Toilette und das Bad sind zusammen. Das gefällt mir nicht.

B)

(04)

Liebe Ula,

die Zeit hier Spanien ist herrlich. Ich stehe immer gegen 9 Uhr auf und frühstücke in Ruhe. Dann gehe ich schwimmen, Tennis spielen und einkaufen. Hier kann man viel Geld ausgeben. Die Restaurants sind sehr gut. Nachmittags gehe ich meistens surfen. Dann treffe ich fast immer Jörg (ein Student aus Hamburg; sehr nett, und er surft sehr gut...). Morgen mache ich mit Jörg einen Ausflug nach Granada.

Herzliche Grüße

deine Kerstin

C) Übersetzen Sie die folgenden Sätze ins Deutsche! (nur 3)

(06)

1. Our house is not big but it has a garden.
2. Unfortunately we cannot come tomorrow.
3. His father is a doctor by profession.
4. Are you travelling to Rajasthan?
5. My grandmother likes to work in the kitchen.

Frage 2. Beantworte Sie die folgenden Fragen! (nur 06)

[10]

1. Was darf man in der Bibliothek nicht machen?
2. Spielen Sie Fußball gern? Was ist Ihr liebste Sport?
3. Was haben Sie in Ihrem Schlafzimmer?
4. Sie möchten ein Frühstück für vier Personen kochen. Was brauchen Sie?
5. Nennen Sie zwei Städte in Deutschland!
6. Was essen und trinken Sie zum Mittag?
7. Was gibt es auf einem Deck?
8. Was machen Sie in der Freizeit?
9. Ihre Freundin hat Bauchschmerzen. Welchen Rat geben Sie ihr?

P.T.O.

Frage 3. Grammatik

[40]

A) Ergänzen Sie das richtige Verb! (nur 4)

(04)

1. Seit vier Monaten _____ er auf einem Insel _____. Er ist frei.
2. _____ du bitte das Fenster _____?
3. Wann _____ du dein Zimmer _____?
4. Ihr habt mögen Prüfung. _____ euch gut _____!
5. _____ Sie Kinder, Frau Becker?

B) Ergänzen Sie die richtigen Artikel! (nur 4)

(04)

1. _____ Apotheke ist nicht weit von hier.
2. Es ist kalt. Ich brauche _____ Mantel.
3. Das ist kein Baum. Das ist _____ Pflanze.
4. Machst du _____ Licht aus?
5. Meine Großmutter erzählt uns _____ schöne Geschichten.

C) Ergänzen Sie die Personalpronomen! (nur 4)

(04)

1. Du hast Fieber? _____ wünsche dir Gute Besserung!
2. Mein Mann und ich wohnen jetzt in Bangalor. Meine Eltern besuchen _____ da.
3. Liebe Kinder, wie geht es _____?
4. Sehr geehrter Herr! Nehmen _____ bitte Platz.
5. Der Briefträger kommt jeden Tag. Ich kenne _____ persönlich.

D) Ergänzen Sie die Possessivpronomen! (nur 4)

(04)

1. _____ Bruder ist noch klein. Wir gehen zusammen zur Schule.
2. Das Mädchen ist neu im Dorf. _____ Vater ist Arzt von Beruf
3. Ihr verkauft den Tisch? _____ euren Tisch möchte ich kaufen.
4. Mir gefällt es. Und _____ Garten ist so grün.
5. Schenkst du die Karte Vater die Karte?

E) Ergänzen Sie die Modalverben! (nur 4)

(04)

1. Psst! Ihr _____ leise sein. Ihr seid in der Bibliothek.
2. Er _____ einen Tee. Es ist kalt draußen.
3. _____ du Deutsch? – Nein, ich bin immer noch Anfänger.
4. Was _____ ihr später werden?
5. Er ist erst 14. Er _____ nicht in die Disko gehen.

F) Ergänzen Sie die Partizip Perfekt Form! (nur 4)

(04)

1. Der Kühlschrank steht immer in der Küche.
2. Das Auto fährt ohne Dirk weg.
3. Paula, wie lange telefonierst du mit deinem Freund?
4. Meine Mutter hilft mir bei den Hausaufgaben.
5. Packst du alles ein?

G) Ergänzen Sie die richtigen Präpositionen! (nur 5)

(05)

1. _____ Januar heirate ich.
2. _____ Essen soll man nicht sprechen.

3. Meine Tochter interessiert sich _____ klassische Musik.
4. Die Großmutter kümmert sich _____ die Kinder.
5. Man kann _____ der Grundschule aufs Gymnasium gehen.
6. Mein Opa kann _____ die Brille nicht sehen.

H) Bilden Sie Fragen! (nur 4)

(04)

1. Peter sieht einen interessanten Film.
2. Ja, es regnet.
3. Wir sind aus Russland.
4. Nein, sie sind Bauer.
5. Um 10 Uhr haben wir die Prüfung.

I) Bilden Sie Sätze! (nur 4)

(04)

1. Schwester, haben, vor, Katze, der, Angst
2. einen, geben, mit, Cooper, Film, es, Gary
3. in, ich, von, sein, Sonntag, Köln, Freitag, bis
4. Nachmittag, morgen, und, ?
5. schwimmen, pro. gehen. ich. zweimal. Monat

J) Ergänzen Sie die richtigen Konjunktionen! (nur 3)

(03)

1. Ich koche gern. Ich bekomme wenig Zeit.
2. Wir gehen nicht spazieren. Es regnet.
3. Kommst du morgen? Bringst du die Musik CDs mit?
4. Was machen wir am Abend? Gehen wir zum Theater? Gehen wir zum Kino?

Frage 4.

[15]

Lesen Sie den folgenden Text und beantworten Sie die Fragen!

(08)

Es ist Sonnabend früh. Ich will am Wochenende mit meinen Freunden eine Fahrt nach Hamburg machen. Plötzlich klingelt das Telefon; mein Freund ruft mich an; „Bist du fertig zur Reise? Hast du den Koffer gepackt? Hoffentlich hast du den Reiseführer von Hamburg nicht vergessen! Unser Zug fährt um 8 Uhr; beeile dich; es ist höchste Zeit!“ Ich antworte ihm, „Ich komme so schnell wie möglich.“

Ich habe noch nicht gefrühstückt, denn ich habe lange geschlafen. Ich habe mich nur schnell gewaschen, rasiert., gekämmt und angezogen.

Jetzt ist es 20 Minuten vor 8 Uhr. Ich ergreife den Koffer laufe auf die Straße und nehme ein Auto.

Mein Freund wartet schon am Bahnhof.

Fragen!

(02)

1. Was muss ich für die Reise machen?
2. Was habe ich am Morgen gemacht?

Finden Sie ein richtiges Wort aus dem Text!

(04)

1. Samstagabend
2. Reisebuch
3. Kleider tragen
4. Hier kommen und gehen die Züge

Schreiben Sie einen passenden Titel zum Text!

(01)

Frage 5. Schreiben Sie über eines der folgenden Themen!

(07)

1. Meine Verwandte
2. Mein College
3. Mein Hobby
4. Ich

Total No. of Questions : 4]

P881

[4763] - 127
F.Y.B.Com.
GERMAN
German (Advanced)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Note: Use of a dictionary is not allowed.

Frage 1. Überstetzen Sie die folgende Texte ins Englische oder Marathi! (20)
A) 07

Um 6 Uhr 30 klingelt der Wecker. Brigitte Bauer steht nicht gern auf. Sie bleibt nach einen Moment liegen - fünf, sechs Minuten. Dann steht sie langsam auf. Zuerst duscht sie, und etwa um sieben Uhr frühstückt sie. Um 7 Uhr 15 geht sie los, der Bus fährt genau um 7 Uhr 21 ab. Im Satdtzentrum steigt sie aus und geht sie zu Fuß weiter. Dann kommt sie ins Büro an. Sie arbeitet als Sektäterin. Dort schaut sie erst einmal den Terminaklender an und plant den Arbeitstag. Sie muss für ihren Chef die Termine machen und Emails schreiben.

B) 07

Auch Haustiere sollen in Zukunft immer erreichbar sein: Zwei japanische Firmen entwickeln das Handy für den Hund, wie das britische Boulevardblatt *The Sun* berichtet. Das Gerät, das auch für Katzen geeignet ist, soll am Halsband befestigt werden. Die Erfinder wollen mit dem Gerät die Suche nach verschwundenen Haustieren erleichtern. Man ist sich allerdings nicht sicher, ob man für diese Entwicklung genügend Käufer finden kann.

C) Übersetzen Sie die folgenden satze ins Deutsche! (Nur drei) 06

1. My father is an engineer and my mother is housewife.
2. Hello, How are you Mr. David?
3. I have two sisters, but no brother.
4. What would you like to become, Doris?
5. My grandfather goes everyday for a walk.
6. Toni is a sportsman. He is very energetic and active.

Frage 2. Beantworten Sie acht der folgenden Fragen! (16)

1. Was machen Sie in der Freizeit?
2. Was essen Sie zum Frühstück?
3. Möchten Sie ausziehen? Warum?
4. Wofür geben Sie Ihr Taschengeld aus?
5. Schreiben Sie kurz über die deutschen Jugendlichen.
6. Warum lernen Sie Deutsch?
7. Wie feiern Sie Ihren Geburtstag?

8. Schreiben Sie kurz über Ihren Traumberuf!
9. Sie haben Kopfschmerzen. Was machen Sie?
10. Nennen Sie vier Großstädte in Deutschland!
11. Sie möchten Brot kaufen. Wohin gehen Sie?
12. Wie feiert man Weihnachten in Deutschland?

Frage 3. Lesen Sie den Text und beantworten Sie die darauffolgenden Fragen (10)

Immer mehr junge Leute bleiben im Elternhaus, obwohl sie schon lange arbeiten und Geld verdienen. Zum Beispiel die 23 Jährige: Heute leben 64% noch bei ihren Eltern, früher waren es nur 15%. Ist es heute zu bequem und zu anspruchsvoll? Haben Sie Angst vor der Unabhängigkeit oder kein Geld für eine eigene Wohnung?

In den 70er-Jahren war die Wohngemeinschaft bei jungen Erwachsenen sehr beliebt. Man wollte weg von zu Hause, mit anderen jungen Leuten zusammenwohnen, anders leben als die Eltern. Große Wohnungen waren zu teuer, aber zu viert oder fünft konnte man die Miete gut bezahlen. Heute ist die WG für die Meisten keine Alternative mehr, weil WGs für viele nur Chaos und Streit um die Hausarbeiten bedeutet. Und eine eigene Wohnung mieten? Alleine wohnen? Die meisten sind unsicher, obwohl sie gerne unabhängig sein wollen.

A. Schreiben Sie richtig oder falsch! (04)

1. Früher haben viele Jugendliche bei den Eltern gewohnt.
2. In den 70er-Jahren wollte man lieber bei den Eltern bleiben.
3. Heute wollen sie nicht mehr in einer WG wohnen.
4. Eine eigene Wohnung können die Jugendliche sich nicht leisten.

B. Beantworten Sie die Fragen! (06)

1. Wie war der Trend früher?
2. Was wollen die Jugendliche heute?
3. Was ist ein Wohngemeinschaft?
4. Welche Probleme gibt es in einer WG?
5. Würden Sie gerne in einer WG ziehen? Warum?
6. Geben Sie dem Text einen passenden Titel.

Frage 4. Grammatik und Wortschatz (34)

A) Formen Sie die Sätze ins Perfekt um! (Nur 4) (04)

1. Barbara hört das Radio.
2. Sie steigt in den Bus ein.
3. Mein Bruder studiert in Bonn.
4. Warum bleibst du zu Hause?

5. Ich lege das Buch auf den Tisch.
6. Otto muss arbeiten.

B) Ergänzen Sie das Präteritum!(Nur 5) (05)

(schreiben, haben, wohnen, beginnen, rennen, zurückgeben)

1. Der Unterricht _____ pünktlich.
2. Ich _____ das Buch _____.
3. Petra _____ mir einen Brief.
4. Die Kinder _____ zum Spielplatz.
5. Ihr _____ einen großen Garten.
6. Früher _____ wir in einer Villa.

C) Bilden Sie das Passiv!(Nur 5) (05)

1. Der Mechaniker reparierte mein Motorrad.
2. Die Kinder laden den Lehrer ein.
3. Zwei Freunde besuchen die Studentin.
4. Peter öffnet die Tür.
5. Die Lehrerin erklärt uns die Grammatik.
6. Die Freundinnen diskutierten über den Zeitungsartikel.

D) Ergänzen Sie die Relativpronomen!(Nur 5) (05)

1. Unsere Gäste kommen aus München. Wir haben für die Gäste ein Hotelzimmer reserviert.
2. Das Buch gehört mir. Das Buch liegt auf dem Tisch.
3. Der Fahrer war betrunken. Der Fahrer hat den Schulbus gefahren.
4. Wer war der Mann? Du hast mit dem Mann lange gesprochen.
5. Der Lehrer stellt eine Aufgabe. Die Aufgabe ist schwer.
6. Die Gemüse sind frisch. Ich kaufe die Gemüse.

E) Setzen Sie die passenden Doppelkonjunktionen ein!(Nur 5) (05)

(entweder-oder, weder-noch, einerseits-andererseits, nicht nur- sondern auch, sowohl-als auch, zwar-aber)

1. Er sucht _____ eine Arbeit, _____ er findet keine.
2. Eva hat keine Verständnisprobleme in der Schweiz. Sie spricht _____ Deutsch _____ Französisch.
3. Hast du die norddeutschen Stadtstaaten besucht? – Nein, ich bin _____ in Hamburg _____ in Bremen gewesen.
4. _____ gehst du jetzt zum Doktor _____ fährst du zur Schule.
5. Sie hat _____ die Prüfung bestanden _____ eine Stelle gefunden.
6. Sie kann keine Fremdsprachen. Sie kann _____ Deutsch _____ Japanisch.

F) Wie heißt das Wort? (nur 5)

(05)

1. Es ist die Zeit vor Weihnachten. Diese Zeit beginnt vier Sonntage vor Weihnachten. : _____.
2. Jungen, die sich zu Hause wohl fühlen und nicht ausziehen: _____.
3. Man kann in der _____ Bücher ausleihen.
4. ‚Vaishali‘ ist ein bekanntes _____ in Pune.
5. _____ heisst, junge Leute wohnen zusammen in einer geteilten Wohnung.
6. Der Lift funktioniert nicht. Er ist ausser _____.

G) Geben Sie die Gegenteile! (nur 5)

(05)

1. hell x
2. teuer x
3. Schwer x
4. langweilig x
5. groß x
6. Offen x

[4763] - 128

F.Y. B.Com.

URDU (General)

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt All Questions.
- 2) Figures to the left indicate full marks.

[20]

تمام سوالات لازمی ہیں -

سوال 1 ذیل میں سے کوئی دس سوالات کے جوابات لکھو :

- 1) افسانہ 'کلا صلیب' کا مفہوم کیا ہے ؟
- 2) نواب رائے کے افسانہ نگار کا پہلا نام تھا ؟
- 3) بیسی دھڑ کے افسانے کا کردار ہے ؟
- 4) ادعو میں مختصر افسانے کا رواج کسی نے شروع کیا ؟
- 5) افسانے میں منظر نگاری کی کیا اہمیت ہے ؟
- 6) وحید علی آئی۔سی۔ ایس۔ بن جانے کے بعد کونسی تبدیلیاں واقع ہوئیں ؟
- 7) 'ٹھارہ آنے' افسانے میں رائے صلیب کا انجام کیا ہوا ؟
- 8) بریم چندتے اپنے افسانوں میں کیوں دیہاتی زندگی کو اجاگر کیا ؟
- 9) افسانہ اور ناول میں کونسا نمایاں فرق ہے ؟
- 10) عصمت چغتائی نے وہی کہانیوں میں کون سے مسائل کو پیش کیا ہے ؟
- 11) مختصر افسانے کی مقبولیت کا راز کیا ہے ؟
- 12) اختر الفخاری کے افسانے کی خصوصیت کیا ہے ؟
- 13) مختصر افسانے زندگی کا آئینہ ہے۔ کیوں ؟

[10]

سوال 2 ذیل میں سے کسی ایک کا جواب تحریر کیجیے -

- 1) عصمت چغتائی کا انداز بیان پر تبصرہ لکھیے -

ج

کسی ایک کردار پر نوٹ لکھیے :

(1) شری واسو

(2) وحید

(3) سُبری

[10] سوال 3 کے الفاظ ذیل کے کسی ایک افسانے کا خلاصہ لکھیے۔

(1) اٹھارہ آنے

(2) کالے صاحب

(3) بھنے کے لیے

[10] (ب) ریلوے میں موٹر مین کی آسامی کے لیے ایک عریضہ تحریر کیجئے۔

انٹرنیٹ کی فراہمی کے لیے مقامی منیجر کو درخواست دیکجئے۔

[05] سوال 4 کے الفاظ ذیل کی اصطلاحوں میں سے کسی پانچ کا اردو ترجمہ لکھیے۔

- 1) Agreement
- 2) Dificit
- 3) Forecast
- 4) Deduction
- 5) Equation
- 6) Gainful occupation
- 7) Agent
- 8) Deposit

[02]

(ب) جملوں کی قسمیں لکھیے :

(1) آج کڑا کے کی سردی ہے۔

(2) ذات تاریک تھی اور موسلا دھار بارش ہو رہی تھی۔

[03]

(ج) کوئی تین محاوروں کو بامعنی جملوں میں استعمال کیجئے۔

- 1) آنکھیں دکھانا
- 2) جوئے شیر لانا
- 3) کاقور ہونا
- 4) گھی کے چراغ جلانا

[12]

(د) کسی ایک عنوان پر مضمون لکھئے۔

- 1) بھلی کی آنکھ چولیاں۔۔۔ (مزا صید)
- 2) لوٹ پھٹ کی طرف اے گردشِ ایام تو
- 3) صفائی آدھا ایمان ہے۔

[08]

(5) ذیل کے اقتباسی کا اردو میں ترجمہ کیجئے۔

Nearly everyone who knew eleven-year-old Arun thought that he was a smart boy. He was sociable, good at his school work, and good at sports too. But there was one thing about him that no one knew-no one but his mother, father and little sister. Arun was afraid of the dark.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P344

[4763] - 129

[Total No. of Pages : 4

F.Y. B.Com.

**FOUNDATION COURSE (Restructuring)
(2008 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following in 20 words each: (Any Ten)

[20]

- i) What is Culture?
- ii) What is National Integration?
- iii) What is Rural Unemployment?
- iv) What is Science?
- v) What is Religion?
- vi) What is Society?
- vii) What is Indirect Democracy?
- viii) What is Government?
- ix) What is Nation?
- x) What is Human Values?
- xi) What is Economic Inequality?
- xii) What is Goal setting?
- xiii) What is Poverty?

Q2) Answer the following in 50 words each (Any Two):

[10]

- i) Write note on time Management.
- ii) Rule of Law.
- iii) Write note on stress Management.
- iv) Write note on Meditation.

P.T.O.

Q3) Answer the following in 150 words each. (Any two) **[20]**

- i) What are the causes of sickness of Indian Industries?
- ii) What are the various steps in scientific method? Explain.
- iii) What are various types Democracy? Explain.
- iv) What are the characteristics of Indian society?

Q4) Answer the following in 300 words each. (Any two) **[30]**

- i) What are the causes of Low productivity of Indian Agriculture? Suggest measures to increase the agricultural productivity.
- ii) What are the causes of poverty in India? Suggest measures to eradicate poverty.
- iii) Explain the concept of Liberty, Equality and Fraternity.
- iv) What are the merits and demerits of caste system?

Total No. of Questions : 4]

P344

[4763] - 129

F.Y. B.Com.

पायाभूत अभ्यासक्रम (पुनर्रचित)
(2008 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) प्रश्नांच्या उजव्या बाजूला त्या-त्या प्रश्नांचे गुण दर्शाविले आहेत.
3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा) [20]
- संस्कृती म्हणजे काय?
 - राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय?
 - ग्रामीण बेकारी म्हणजे काय?
 - विज्ञान म्हणजे काय?
 - धर्म म्हणजे काय?
 - समाज म्हणजे काय?
 - अप्रत्यक्ष लोकशाही म्हणजे काय?
 - सरकार म्हणजे काय?
 - राष्ट्र म्हणजे काय?
 - मानवी मुल्ये म्हणजे काय?
 - आर्थिक विषमता म्हणजे काय?
 - ध्येय निश्चिती म्हणजे काय?
 - दारिद्र्य म्हणजे काय?
- प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]
- वेळेचे व्यवस्थापन यावर टिप लिहा.
 - कायद्याचे अधिराज्य
 - ताणतणावाचे व्यवस्थापन यावर टिप लिहा.
 - ध्यानधारणा (Meditation) यावर टिप लिहा.

- प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]
- भारतीय उद्योगधंद्याच्या आजार पणाची कारणे कोणती?
 - वैज्ञानिक पद्धतीतील विविध अवस्था कोणत्या? स्पष्ट करा.
 - लोकशाहीचे विविध प्रकार कोणते?
 - भारतीय समाजाची वैशिष्ट्ये कोणती?

- प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [30]
- भारतीय शेतीच्या कमी उत्पादकतेची कारणे कोणती? उत्पादकता वाढविण्यासाठी उपाय सूचवा.
 - भारतातील दारिद्र्याची कारणे कोणती? दारिद्र्य निर्मुलनासाठी उपाय सूचवा.
 - समता, स्वातंत्र्य व बंधूता या संकल्पना स्पष्ट करा.
 - जातीव्यवस्थेचे गुण-दोष कोणते?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P345

[4763] - 130

[Total No. of Pages : 2

F.Y.B.Com.

**COMPUTER APPLICATION (Vocational)
(2008 Pattern) (Paper - I) (Theory)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *Draw a neat-labeled diagram wherever necessary.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following: (Any Three)

[15]

- a) Explain briefly the following:
 - i) Word Processor
 - ii) Spread Sheet
- b) Explain 4 Mathematical Functions used in Ms-Excel.
- c) What is Scanning Devices?
- d) Differentiate between DOS and Windows.
- e) What is internet? What are the advantages of internet?

Q2) Solve the following:

[10]

- a) Convert from Binary to Decimal :
 - i) $101011111 = ()_{10}$
 - ii) $00110011 = ()_{10}$
- b) Convert from octal to Hexadecimal :
 - i) $(54)_8 = ()_{16}$
 - ii) $(345)_8 = ()_{16}$
- c) Binary Addition :
 $101011 + 101$
- d) Solve using 1's complement method.
 $1011 - 101$
- e) Binary Multiplication:
 $1111 * 011$

P.T.O.

Q3) Write short notes: (Any Five)

[15]

- a) Pointing devices
- b) Magnetic Disk
- c) Input Device
- d) CD-ROM
- e) Cache Memory
- f) Octal decimal system

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P346

[4763] - 131

[Total No. of Pages : 1

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT

Marketing Communication

(2008 Pattern) (Paper - I)

[Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the concept of communication and discuss the types of communication. **[12]**

OR

Explain the importance of communication in the process of marketing.

Q2) What is Public Relations? Discuss the tools used in Public relations. **[12]**

OR

What is Event Management? Discuss the types of events.

Q3) Write Short Notes (Any Two) : **[16]**

- a) Sales Promotion.
- b) Means of Communication.
- c) Presentation.
- d) Problems in the process of communication.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P347

[4763] - 132

[Total No. of Pages : 2

F.Y.B.Com

TAX PROCEDURE AND PRACTICES - I

"Indian Tax System" (Vocational)

(2008 Pattern) (Paper - I)

[Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *Figures to the Right indicate full Marks.*
- 2) *All questions are compulsory.*

Q1) Answer in 20 words each (Any Five):

[10]

- a) Define "Tax" (Any two definitions)
- b) What do you mean by P.Y and A.Y.
- c) To whom → Hindu law apply? and not apply?
- d) Define "State" under the constitution of India.
- e) Define, "Summons"
- f) What are the various heads of income?
- g) Define "Person" under I.T. Act. 1961.

Q2) Answer in 50 words each (Any two)

[8]

- a) State the advantages of Direct Tax.
- b) Write note on "Administrative set up" of taxation in India.
- c) Write note on Article 280 of the constitution of India.
- d) What are the sources of Hindu law?

Q3) Answer in 150 words each: (Any two)

[10]

- a) State the various characteristics of taxation in India.
- b) Explain the provisions in respect of "Schools of Hindu law".
- c) State the various direct and indirect taxes of central Govt. and explain in brief.
- d) Write note on "minor partner".

Q4) Answer in 500 words any one

[12]

- a) Give the provisions of distribution of revenue between central and state Govt. under the constitution of India.
- b) Explain in detail the canons of taxation under Indian tax system.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P348

[4763] - 133

[Total No. of Pages : 2

**F.Y. B.Com (Vocational)
COMPUTER APPLICATION - II
(2008 Pattern) (Paper - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Answer the following (Any Five) [20]

- a) Explain malloc() function.
- b) Explain getchar(), putchar().
- c) Define Flow chart and explain flow chart symbols.
- d) Explain data types in C
- e) Explain Pointers in 'C'
- f) Explain lifetime of variables in function.

Q2) Write a program to solve the following (Any two) [10]

- a) Write a program to print reverse given no.
- b) Write program to display sum of first ten nos.
- c) Write program to print armstrong numbers between 1 to 500.

Q3) Find the output : [10]

```
a) # include <stdio.h>
void main ( )
{
    int sub [50], i;
    for (i = 0, i <= 48; i++);
    {
        sub [i]=i;
        printf ("\n%d", sub[i]);
    }
}
```

P.T.O.

```
b) #include <stdio.h>
void main ()
{
    int num [26], temp;
    num [0] = 100;
    num [25] = 200;
    temp = num [25];
    num [25] = num [0];
    num [0] = temp;
    printf ("\n%d %d", num [0], num[25]);
}
```


Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P349

[4763] - 134

[Total No. of Pages : 1

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT

(Paper - II) Advertising

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is advertising? Discuss the advantages of advertising to the manufactures traders, customers and society. **[12]**

OR

Discuss the different types of advertising.

Q2) What is Ad creation? Explain the essentials of good advertising layout. **[12]**

OR

Explain the meaning, concept & methods of Ad. Budget.

Q3) Write Short Notes (Any Two) **[16]**

- a) Limitations of advertising.
- b) Careers in marketing & advertising.
- c) Ethical aspects in advertising.
- d) Advertising objectives.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P350

[4763] - 135

[Total No. of Pages : 2

F.Y.B.Com (Vocational)
TAX PROCEDURE AND PRACTICES - II
State Sales Tax and Central Sales Tax
(2008 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (Any Five): **[10]**

- a) What is mean by 'Goods'?
- b) Explain the term 'Sale Price' under M.VAT Act.
- c) What is mean by 'Crossing Customs Frontiers of India'?
- d) What is rate of tax under CST Act against 'C' Form and without 'C' form?
- e) Who is called. Dealer under M.VAT. Act.?
- f) What are the forms of Registration certificate under M.VAT Act and C.S.T. Act?
- g) What is mean by 'Appropriate state' under C.S.T. Act. 1956?

Q2) Answer the following in 50 words each (Any two) **[8]**

- a) What are the sales exempted from tax under M.VAT Act. 2002?
- b) Discuss the scheme and objects of CST Act.
- c) Who? and when liable for Registration under C.S.T. Act.
- d) When the sales said to take place in the inter-state trade or commerce?

Q3) Answer the following in 150 words each: (Any two) **[10]**

- a) What are the types of assessments under central sales tax Act and M.VAT. Act, 2002?

P.T.O.

- b) What are the Schedules provided under M.VAT. Act? Discuss importance of Schedules.
- c) Enumerate Administrative Authorities under M.VAT Act. and C.S.T. Act. 1956.
- d) Explain the computation of 'Turnover' under central sales Tax Act. 1956?

Q4) Answer in details (Any One)

[12]

- a) Who is called 'Registered Dealer'? What are the advantages of 'Registration' under M.VAT Act. and under C.S.T. Act.
- b) Explain and discuss provisions for submission of returns under M.VAT Act. and C.S.T. Act.?

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P1811

[4763] - 319A

[Total No. of Pages : 2

T.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE

Banking Law and Practice in India

(Special Paper - III) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the Banking Regulation Act 1949 and How for it is applicable to the Co-operative Banks. **[14]**

Q2) What is paying banker? Explain the duties and rights of paying banker. **[14]**

OR

Define Bank. Explain the relationship between banker and customer.

Q3) a) Explain the parties to Negotiable Instrument. **[7]**

b) Explain the types of mortgage. **[7]**

OR

a) Explain the precaution to be taken by the banker while giving loans.

b) Define cheque and explain its features.

Q4) Explain in detail the Legal and Non Legal measures for recovery of bank loans. **[14]**

Q5) Write short notes on (any two): **[14]**

a) Economical aspects of project appraisal

b) payment of Forged cheque.

c) Bankers Lien.

d) Amalgamation of Banking company.

Q6) Explain the importance of project appraisal. **[10]**

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P1811

[4763] - 319A

T.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE

Banking Law and Practice in India

(Special Paper - III) (2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) बँकींग नियमन कायदा 1949 स्पष्ट करून सहकारी बँकांना तो कसा लागू होतो ते स्पष्ट करा. [14]
- प्रश्न 2) प्रदायी बँक म्हणजे काय? प्रदायी बँकेची कर्तव्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा. [14]
किंवा
बँकेची व्याख्या सांगून बँक व ग्राहक यांच्यातील नातेसंबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) चलनक्षम दस्तऐवजातील पक्ष स्पष्ट करा. [7]
ब) गहाणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. [7]
किंवा
अ) बँकेने कर्ज देताना कोणती दक्षता घ्यावी ते स्पष्ट करा.
ब) धना देशाची व्याख्या सांगून त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) कर्जवसुलीच्या कायदेशीर व बिगर कायदेशीर उपाययोजना सविस्तर स्पष्ट करा. [14]
- प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [14]
अ) प्रकल्प मूल्यमापनाची आर्थिक बाजू
ब) बनावट धनादेशाचे प्रदान
क) बँकेचा धारणाधिकार
ड) बँकिंग कंपन्यांचे एकत्रीकरण
- प्रश्न 6) प्रकल्प मूल्यमापनाचे महत्व स्पष्ट करा. [10]

२२२२